

TALOUSARVIO 2023 JA
TALOUSSUUNNITELMA
2024-2025

Sisällys

1. JOHDANTO	4
1.1 Kunnanjohtajan katsaus vuoteen 2023	4
1.2 Kuntastrategia	6
1.3 Organisaatorakenne	7
1.4 Taloussuunnittelua koskevat säännökset	8
2. TALOUSARVION YLEISPERUSTEET	10
2.1 Suunnitteluperusteet ja kehitysnäkymät	10
2.2 Hyvinvoinnin edistäminen	12
2.3 Konsernijohdolle ja tytäryhteisöedustajille asetetut tavoitteet	13
3. KÄYTTÖTALOUSOSA	15
3.1 Toimintakulujen jakautuminen	15
4. ELINKEINOPROSESSI	16
4.1 Elinvoimapalvelut	16
4.1.1. Elinvoimapalveluiden käyttötalouden määräraha	16
4.1.2. Elinvoimapalveluiden toiminnalliset tavoitteet	17
4.1.3. Utajärven Yrityspuisto Oy	22
4.1.4. Hankkeet	23
4.1.5. Strategian toteuttaminen	25
4.2 Elinympäristöpalvelut	26
4.2.1. Elinympäristöpalveluiden käyttötalouden määrärahat	26
4.1.3. Elinympäristöpalveluiden toiminnalliset tavoitteet	27
4.2.2. Kiinteistöosakeyhtiöt	32
5. HALLINTO- JA TUKIPALVELUPROSESSI	34
5.1 Hallinto- ja tukipalveluiden käyttötalouden määräraha	34
5.2 Hallinto- ja tukipalveluiden toiminnalliset tavoitteet	35
5.3 Henkilöstösuunnitelma	37
6. HYVINVOINTIPROSESSI	39
6.1 Hyvinvointipalvelut	39
6.1.1 Hyvinvointipalveluiden käyttötalouden määräraha	39
6.1.2. Hyvinvointipalveluiden toiminnalliset tavoitteet	40
7. KASVATUSPALVELUT	44
7.1 Kasvatuspalveluiden käyttötalouden määräraha	44
7.2 Kasvatuspalveluiden määrärahojen jakautuminen	44

7.3 Kasvatuspalveluiden toiminnalliset tavoitteet.....	45
8. TULOSLASKELMAOSA	48
8.1 Tuloslaskelmaosan tavoitteet ja tunnusluvut	49
9. INVESTOINTIOSA	50
10. RAHOITUSOSA	51
10.1. Rahoitusosan tavoitteet ja tunnusluvut.....	51
11. TALOUSARVION SITOVUUS.....	53
12. MUUN TASEYKSIKÖN KÄYTTÖTALOUSOSA JA SUUNNITELMA	54

1. JOHDANTO

1.1 Kunnanjohtajan katsaus vuoteen 2023

Kulunut vuosi on ollut globaalisesti merkittävä koronapandemian ja Venäjän hyökkäyssodan vuoksi. Venäjän hyökkäys jatkuu yhä, energiakriisi ja geopoliittiset jännitteet suurvaltojen välillä varjostavat maailman talouden näkymiä. Inflaation kiihtyminen hidastaa talouden kasvua, korot ovat nousussa ja kuluttajien luottamus on alamaissa. Euroopan energiakriisin sekä Venäjän hyökkäyssodan jatkumisen takia maailmantalouden kasvu hidastuu 2,5 prosenttiin vuonna 2023. (Valtiovarainministeriö 9/2022)

Suomen talouskasvun ennustetaan hidastuvan ja bruttokansantuotteen ennustetaan kasvavan ensi vuonna 0,5 prosenttia. Valtiovarainministeriön ennuste ei povaa Suomeen kriisiä eikä romahdusta. Silti talouden kasvu uhkaa hidastua merkittävästi ensi vuotta kohti kuljettaessa ja julkisen talouden epätasapaino syvetä. Yllätyksiä voi tulla yksittäin tai useita samaan aikaan. Niihin pitää varautua.

Suomen julkisen talouden taloudellinen aktiivisuus on hidastunut viime vuosien varautumis- ja tukitoimien johdosta. Julkinen talous on rakenteellisesti epätasapainossa ja velkasuhde on jäämässä korkeammalle tasolle kuin ennen koronavirusepidemiaa. Julkista taloutta on heikentänyt koronapandemian ja Venäjän hyökkäyssodan ohella myös Sanna Marinin hallitusohjelmassa esitetyt julkisen sektorin velvoitteita laajentavat päätökset mm. oppivelvollisuuden pidennys, hoivamitoituksen nosto 0,7:ään ja hoitotakuun säätäminen.

Kuntataloudessa on takana kaksi vahvaa vuotta. Hyvinvointialueiden aloittaessa toimintansa vuonna 2023 kuntatalouden menot likimain puolittuvat, mutta verotuloja kertyy osin edelleen uudistusta edeltäneiden korkeampien kunnallisveroprosenttien ja jako-osuuksien mukaisesti. Tulot ovat kuitenkin menoihin nähden poikkeuksellisen korkealla tasolla vain väliaikaisesti vuonna 2023. Ennustetaan, että vuonna 2024 kuntatalous heikkenee jälleen merkittävästi hyvinvointialueuudistuksen, peruspalveluiden valtionosuuden uudelleenkohdennuksien ja määräaikaisten valtioavustusten päättymisen myötä. 70 prosenttia peruspalvelujen valtionosuudesta ja verotulomenetysten korvauksista siirretään hyvinvointialueiden rahoitukseen. Heikkenemisiin vaikuttaa myös yleinen talouskehityksen epävarmuus ja hintojen ja henkilöstökulujen nousupaineet sekä korkojen nousu, joka kiristää jo entisestään velkaantunutta kuntataloutta.

Kokonaisuudessaan vuonna 2023 valtion toimenpiteiden nettovaikutus kuntatalouteen on lähellä neutraalia vuoden 2022 varsinaiseen talousarvioon verrattuna. Uusiin ja laajeneviin tehtäviin osoitetaan vuonna 2023 täysi valtion rahoitus.

Kuntien tehtävät vuonna 2023 hyvinvointialueuudistuksen myötä painottuvat entistä vahvemmin elinkeinoelämän kehittämiseen ja nuorten ikäluokkien palveluihin, kuten varhaiskasvatukseen ja koulutukseen, joiden palvelutarve on laskeva. Tehtäväkentän kaventuessa kuntien mahdollisuudet tasapainottaa talouttaan menoja sopeuttamalla vähenevät. Sopeutumispaine kasvaa kaikissa kuntakoryhmissä ja perusveropohjan rapautuminen voi olla uhkana varsinkin pienemmissä kunnissa erityisesti siinä tilanteessa, jos muutotappiokehitystä ei saada pysäyttämään ja lisätulopohjaa ei saada vahvistettua. Kuntien on täten kiinnitettävä erityistä huomiota pitkäaikaisiin tulopohjan vahvistamistoimenpiteisiin monella tasolla.

Utajärven kunnan ensi vuoden talousarvioon sisältyy suuria muutoksia ja siihen liittyviä haasteita. Kunnan

talous on ollut useita vuosia ylijäämäinen, jonka turvin kunta voi rauhassa maltillisen käyttötalouden tuke-
mana arvioida ja seurata toimintojen toteutumista vuonna 2023 muuttuneessa toimintaympäristössä. Tuu-
livoimarakentamisen myönteiset lupapäätökset ja vuonna 2023 käynnistyvät lähienergiaan liittyvät miljoo-
nien eurojen yritys- ja kehittämishankeinvestoinnit lisäävät luottamusta tulevaan. Myös hyvinvointialueen
järjestämissuunnitelmassa esitetyt toimenpiteet tukevat kuntalaisten hyvinvoinnin edistämisen rajapinto-
jen kehittämismahdollisuuksia kuntalaisten hyvän elämän tueksi.

Ensi vuonna etenemme vahvasti strategian toimenpideohjelmien mukaisesti. Investoimme vuokra-asunto-
tuotantoon, teollisuusalueen infraan ja sen suunnitteluun sekä nuoriso- ja liikuntatalon toimintakuntoiseksi
saattaminen palovahingon jäljiltä. Strategiamme mukaisesti vahvistamme edelleen Utajärven Yrityspuisto
Oy:n toimintaa ja kehitämme elinkeinoelämää erityisesti Hietaselän ja Mustikkakankaan lähienergia- ja kier-
totalouslähtöisillä teollisuusalueilla ja kehitämme matkailun edistymistä Humanpolis Oy:n tukemana. Lisäksi
teemme laaja-alaista kuntalaisten hyvinvoinnin edistämistyötä kunta- ja hyvinvointialueen rajapinnoilla ja
pidämme huolta laajasta palvelutarjottimesta erityisesti lapsiperhepaketin ja laajan opetussuunnitelman ja
opintoetujen tukemana. Kehitämme edelleen kunnan tuottamia ennaltaehkäiseviä palveluita niin lasten ja
nuorten, perheiden, työikäisten sekä ikäihmisten osalta. Otamme käyttöön osallistavan budjetoinnin, jolla
kannustamme ja tuemme kuntalaisten vaikuttamismahdollisuuksia kunnan toiminnan kehittämiseen.

Kunnan toimintaan ja toimintaedellytyksiin vaikuttavat monet ulkopuoliset ja myös omat sisäiset asiat.
Kunta voi itse vaikuttaa tulevaisuuden suuntaan oman strategiansa ja verkostoyhteistyön kautta. Utajär-
vellä näyttää nyt olevan myönteistä kehitystä erityisesti yritysinnovaatioiden ja sitä tukevan maakäytön
osa-alueella. Myös asuntokysynnän ja päivähoidon kysynnän kasvu sekä syntyvyyden kasvu osoittaa, että
kunnassa on myönteisiä avauksia menossa.

Kunnassa tehdyt strategiset linjaukset ovat oikeita ja näiden linjausten äärellä meidän kannattaa edelleen
jatkaa yhdessä 3. ja 4. sektorin toimijoiden ja yrittäjien kanssa. Voimme yhdessä rakentaa tulevaisuutta pit-
käjänteisesti. Olemme saaneet verkostoyhteistyön kautta paljon vahvoja kumppaneita rinnallemme. Luot-
taen toisiimme, kumppaneihimme ja strategiseen suuntaamme jalat rohkeasti maassa, meillä on hyvät nä-
kymät edetä kunnassa vahvana kuntatoimijana ja luoda kuntalaislähtöisiä hyvinvoinnin edistämisen toimin-
toja. Olemme kärkikehittäjäkuntien joukossa nyt ja tulevaisuudessa.

***”Utajärvellä saa yrittää, kasvaa, menestyä, epäonnistua, yrittää uudelleen ja luoda mahdollisuuksia on-
nellisuudelle ja tehdään tätä yhdessä pikkuisen paremmin kuin muut”.***

Kiitän lämpimästi talousarviovalmisteluun osallistunutta henkilökuntaa erinomaisesta työstä ja luottamus-
henkilöitä ohjauksesta sekä selkeistä linjauksista. Lisäksi kiitän koko henkilöstöä sekä teitä kuntalaisia, yh-
distyksiä, yrityksiä ja verkostoyhteistyökumppaneita monitasoisesta yhteistyöstä, palautteestanne ja pa-
noksestanne, jota teette kuntamme hyväksi.

Anne Sormunen,
kunnanjohtaja

1.2 Kuntastrategia

Kuntastrategian tarkoitus ja tausta

Kuntalain mukaan kunnassa on oltava strategia, joka on valtuuston merkittävin ohjausväline kunnan johtamisessa. Strategiassa valtuusto päättää toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista sekä toimenpiteistä. Utajärven kunnan strateginen painopiste on yhdessä tehtävä elinvoimainen Utajärvi, joka tehdään hyvinvointityön ja elinkeinoelämän yhteistyönä. Tavoitteenamme on tehdä kasvua.

Kuntastrategia yhteistyön tuloksena

Strategiaa on päivitetty tämän valtuustokauden alussa perustuen edellisen valtuuston antamaan perintöön sekä uuden valtuuston linjaamiin painopisteisiin. Nyt laadittu strategia asiakirja sisältää kuntalain 37 §:n pohjalta muodostetun yhteisen tahtotilan kunnan visiosta vuoteen 2040 sekä näkemyksen toimintakulttuurista, kehittämisen painopisteistä sekä valtuustokauden tavoitteista vuoteen 2029.

Utajärven visio

Vision mukaan Utajärvi on vuonna 2040 onnellisuuden ja yrittämisen edellytyksiä luova kunta, jossa kuntalaisilla ja yrittäjillä on mahdollisuus tehdä töitä ja harrastaa sekä olla osa välittävää kylämäistä yhteisöä. Utajärvellä on laadukkaat palvelut ja sijainti. Tavoitteena on kehittää kunnan toimintaa toimimalla ”pikkuisen paremmin kuin muut”.

Valtuustokaudella 2021–2025 kunta pyrkii askeleen lähemmäksi visiotamme tukemalla kuntalaisten onnellisuutta, yhteenkuuluvuuden tunnetta ja kuntalaisten hyvinvointia sekä vahvistamalla kunnan yritys- ja elinkeinoelämää.

Tavoitteet

Utajärven tavoitteena on luoda elinvoimaisuuden kierrettä ja kunta tulee tunnetuksi onnellisista asukkaistaan ja luotettavista yrityskumppanuuksistaan, mikä houkuttelee alueelle uusia yrittäjiä ja asukkaita. Inno- kas ja onnellinen yhteisö on kunnan elinvoiman lähde.

Päätavoitteet:

1. Utajärvi luo edellytyksiä onnelliselle elämälle – pikkuisen paremmin kuin muut
2. Lisäämme elinvoiman kasvua hyvinvoinnin ja elinkeinoelämän yhteistyönä
3. Mahdollistamme hiiliviisaiden ratkaisujen syntymistä

Päämääränä on, että:

Utajärvi on hyvä paikka asua!

Laadukkaiden ja ihmislähtöisten palveluiden jatkuva rohkea kehittäminen!

Osallisuus kehittämisen keskiössä!

Onnellinen Utajärvi tehdään yhdessä positiivisella asenteella!

Edistämme turvallisuutta ja yhteisöllisyyttä verkostojen kanssa!

Meillä on yrittäjähenkinen ja kannustava ilmapiiri! Hyödynnämme monipuolisia yrittämisen mahdollisuuksia! Olemme luotettava kumppani yrittäjille!

Tulevaisuuden Utajärvi tehdään yhdessä, minkä vuoksi tämän strategian valtuustotason toimenpiteitä työstetään eteenpäin konkreettiseksi toiminnaksi jokaisella toimialalla ja yhdessä yhteisöjen kanssa.

Strategian toteutumisen arviointi

Strategia on elävä asiakirja, joten sen toteutumista arvioidaan säännöllisesti osana tilinpäätöstä ja sitä päivitetään kerran valtuustokaudessa valtuustokauden vaihtuessa. Tällä tavalla varmistetaan myös strategian tarkoituksenmukaisuus. Strategiaa ja niihin liittyviä ohjelmien sisältöjä arvioidaan vähintään kerran vuodessa tilinpäätöksen yhteydessä.

Arvot eli strategiaa edistävät johtamisen periaatteet

Sitoutuminen

Osallistumme aktiivisesti kunnan kehittämiseen ja autamme ja kannustamme toinen toisiamme. Kannamme vastuumme päätöksistä ja sitoudumme niiden toteuttamiseen ja seurantaan.

Inhimillisuus

Olemme helposti lähestyttävä, luotettava ja yhteistyötä arvostava kumppani. Toiminnassamme korostuu tasapuolisuus ja oikeudenmukaisuus. Pyrimme kaventamaan hyvinvointieroja.

Avoimuus

Olemme rehellisiä ja vuorovaikutteisia viestijöitä. Huomiomme kaikkien mielipiteet ja kunnioitamme toisiamme. Puhumme toisillemme arvostavasti ja tuomme asiat esille objektiivisesti.

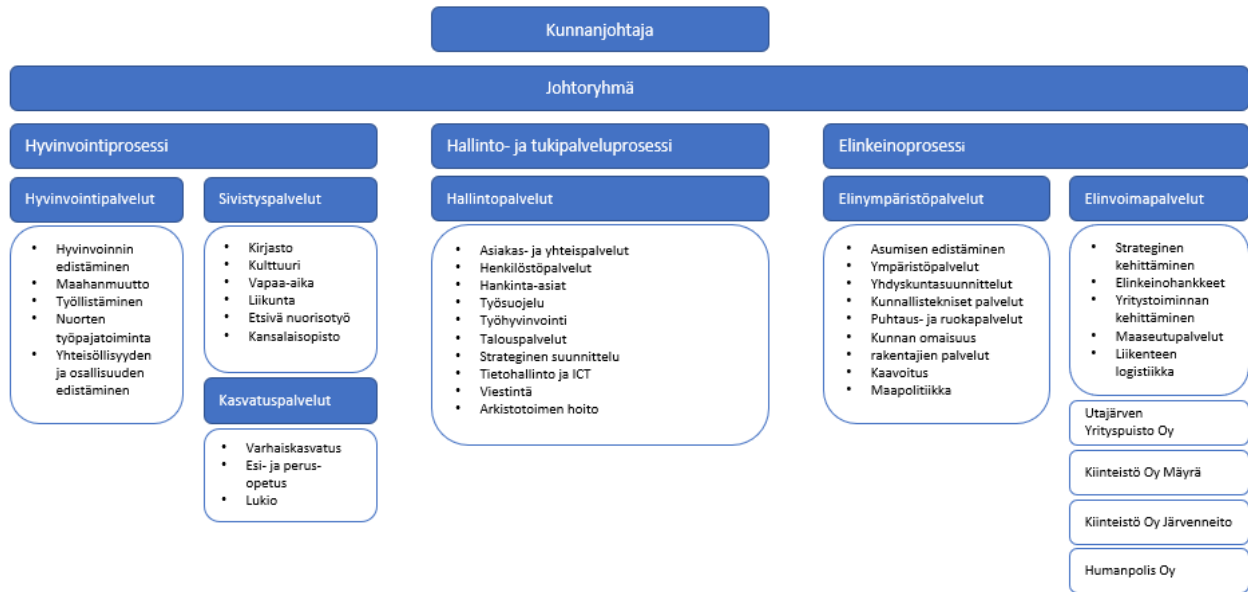
”Näiden arvojen kautta rakennamme yhdessä rentoa luottamuksen ilmapiiriä, jossa asioita voidaan tehdä myös pilke silmäkulmassa pikkuisen paremmin kuin muut”.

1.3 Organisaatorakenne

Kaavio. Utajärven kunnan luottamushenkilöorganisaatio.

Kunnanhallituksen toimikausi on kaksi vuotta. Kunnanhallituksen jäsenten vaali suoritetaan keväällä 2023.

Toimikunnat ja työryhmät

Vaalitoimikunta	Liikenneturvallisuusryhmä
Yhteistyötoimikunta	Nuorten ohjaus- ja palveluverkosto

Kunnassa on kaksi pääprosessia, jotka ovat hyvinvointiprosessi ja elinkeinoprosessi. Hyvinvointiprosessiin kuuluvat hyvinvointi- ja sivistyspalveluiden sekä kasvatuspalveluiden toimialat. Elinkeinoprosessiin kuuluvat elinvoimapalvelut, elinympäristöpalvelut, asumispalvelut, Utajärven Yrityspuisto Oy, Kiinteistö Oy Järvenneito, Kiinteistö Oy Mäyrä ja osakkuusyhteisö Humanpolis Oy.

1.4 Taloussuunnittelua koskevat säännökset

Talousarvion ja -suunnitelman valmistelusta, rakenteesta ja sisällöstä sekä sen hyväksymisestä, muuttumisesta ja sitovuudesta säädetään kuntalain 14 §:ssä.

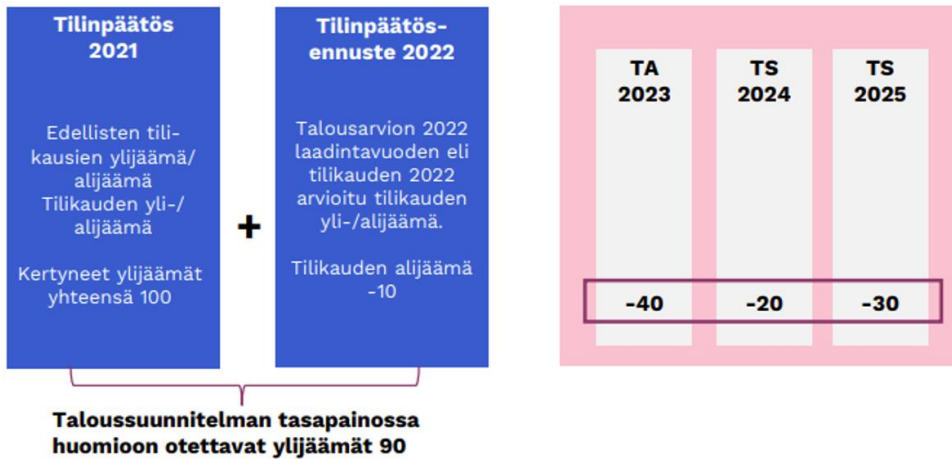
Valtuusto vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta. Valtuuston tulee päättää kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista sekä päättää talouden, rahoituksen ja sijoitustoiminnan perusteista ja hyväksyä talousarvio (KuntaL 14 §). Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi (KuntaL 110.1 §).

Talousarvion valmistelusta vastaa kunnanhallitus sekä kukin toimielin omalla tehtäväalueellaan. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet (KuntaL 110.2 §). Talousarvioon tulee ottaa tehtävien ja toiminnallisten tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä tulee osoittaa, miten rahoitustarve katetaan.

Utajärvi talousarvio 2023

Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa (KuntaL 110.4 §).

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen (KuntaL 110.3 §). Alla kaavakuva tasapainon määritelmästä (Kuntaliitto: Kunnan ja kuntayhtymän talousarvio- ja suunnitelma).

Kunnan säännöt ja ohjeet:

Hallintosääntö, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohje, poistosuunnitelma, konserniohje, hyvä hallinto- ja johtamistapa Utajärven kunnan tytäryhtiöissä sekä riskienhallintapolitiikka.

2. TALOUSARVION YLEISPERUSTEET

2.1 Suunnitteluperusteet ja kehitysnäkymät

Vaikka julkistalouden paikallishallinnon kulutusmenojen kasvu hidastuu vuonna 2022 covid-19-menojen pienentyessä edellisvuodesta, sen rahoitusasema heikkenee yli miljardi euroa alijäämäiseksi (eli 0,4 % suhteessa BKT:hen), kun yhteisöveron korotetun jako-osuuden ja valtionosuuslisäysten kaltaiset tukitoimet päättyvät. Kulutusmenojen kasvua ylläpitävät vuonna 2022 palvelutarpeen kasvun lisäksi hoito- ja palveluvelan purkaminen sekä hallitusohjelman mukaiset kuntien tehtävien laajennukset, joissa kustannukset nousevat vuosittain.

Kunta-alalle kesällä 2022 solmittua palkkaratkaisua sovelletaan kaikkiin kunta-alan työntekijöihin. Niin sanottuun yleiseen linjaan sidottujen sopimuskorotusten lisäksi kunta-alan palkkausta uudistetaan erillisellä kehittämisohjelmalla vuosina 2023-2027. Ohjelman mukaan kunta-alan palkat nousevat viiden vuoden aikana yhteensä noin 5,1 % sopimuskorotusten lisäksi. Kunta-alan palkkaratkaisuilla on suuri merkitys paikallishallinnon kustannuskehitykselle, sillä henkilöstökulut muodostavat sen suurimman kuluerän.

Soteuudistuksen myötä vaikeasti ennakoitavat ja nopeasti kasvavat sosiaali- ja terveydenhuollon menot siirtyvät hyvinvointialueiden vastuulle. Kuntien tulot sekä menot lähes puolittuvat uudistuksen seurauksena. Kuntahallintoon (paikallishallinto pois lukien hyvinvointialueet) luettavat tehtävät painottuvat uudistuksen jälkeen entistä vahvemmin varhaiskasvatukseen ja koulutukseen, joiden yhteenlaskettu palvelutarve on laskeva koko 2010-luvun jatkuneen syntyvyyden alenemisen vuoksi.

Vuoteen 2023 ajoittuu soteuudistuksen lisäksi myös hallituskauden päättyminen. Monet hallituksen määräaikaiset toimet lakkaavat ja kuntataloudesta poistuu esimerkiksi covid-19-avustuksia ja varhaiskasvatuksen, perusopetuksen sekä lukiokoulutuksen laatu- ja tasa-arvohankkeita.

Kuntataloudesta siirtyy hyvinvointialueiden mukana investointeja arviolta 1,2 mrd. euron edestä. Kuntatalouden investointipaineet pysyvät kuitenkin mittavina muun muassa rakennuskannan iän ja väestön muutoliikkeen vuoksi. Myös ilmastonmuutoksen hillintä ja sen vaikutuksiin varautuminen edellyttävät kunnilta uusien toimintatapojen käyttöönottoa sekä investointeja muun muassa vihreään siirtymään. On kuitenkin mahdollista, että talouden epävarmat näkymät, resurssien pullonkaulat, sekä kasvavat kustannukset siirtävät investointeja tuleville vuosille.

Kuntahallinnon alijäämän arvioidaan pysyvän n. 0,4 prosentissa suhteessa BKT:hen vuonna 2023. Kuntahallinnon menojen ja tulojen rakenteellinen epätasapaino kasvattaa sen nimellisvelkaa vuoteen 2023 saakka. Soteuudistuksen seurauksena kuntataloudesta siirtyy n. 5,1 mrd. euroa velkaa hyvinvointialueille vuonna 2023. Kuntahallinto jää painelaskelmassa yli miljardin alijäämäiseksi myös soteuudistuksen jälkeen.

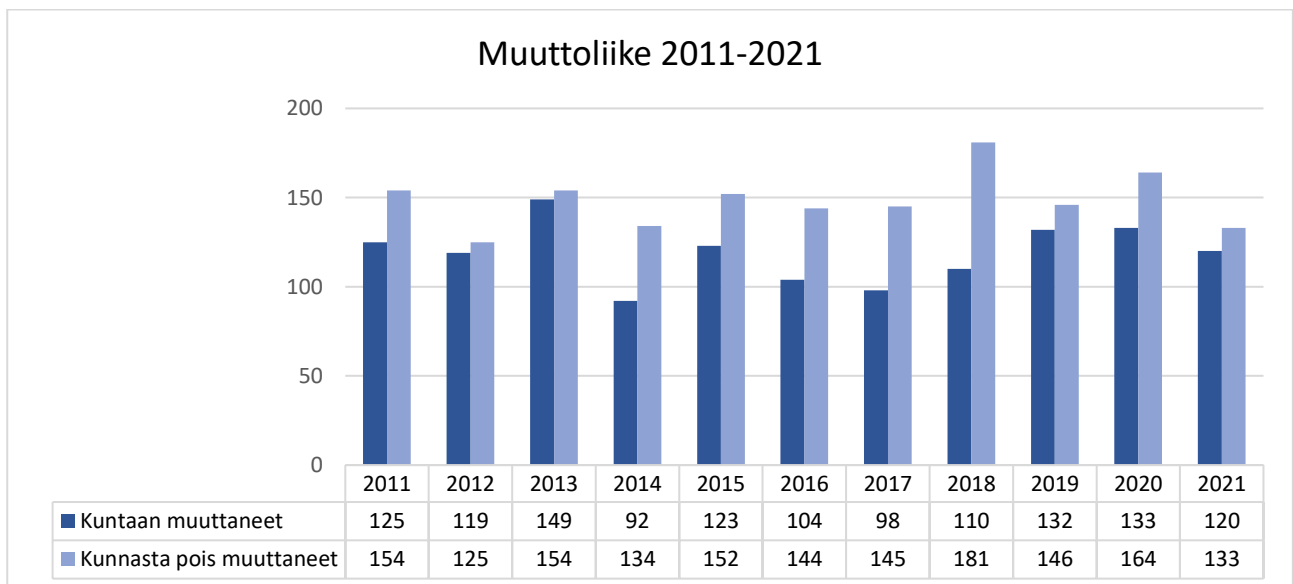
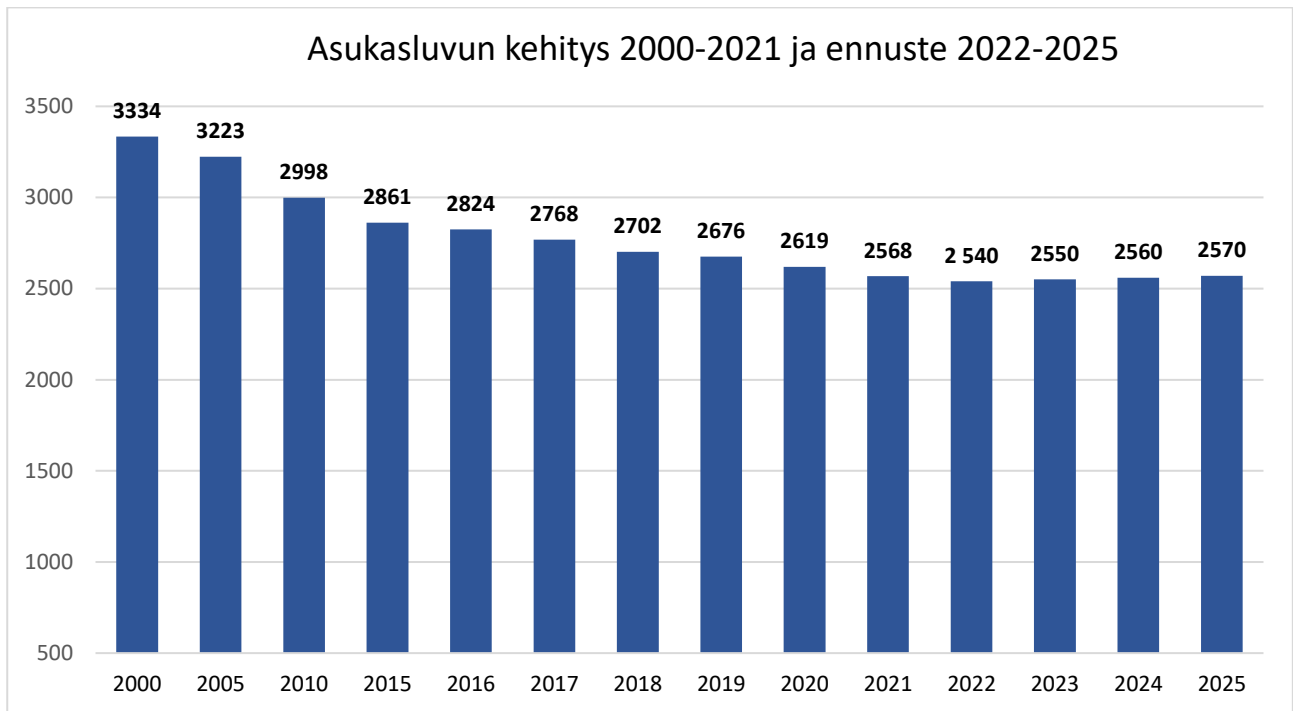
Vaikka väestön ikääntymisestä aiheutuvat menopaineet helpottuvat soteuudistuksen myötä, jää tulojen ja menojen välille edelleen hieman kasvavaa epätasapainoa. Kuntahallinnon alijäämä kasvaa 0,6 prosenttiin suhteessa BKT:hen tarkastelujakson lopulla vuonna 2026. Alijäämän kasvun tasaantuminen näkyy kuitenkin velkasuhteen kasvun hidastumisena viime vuosikymmenen keskimääräiseen kasvuvauhtiin verrattuna. (Valtiovaraministeriön julkaisu; Talouskatsaus syksy 2022)

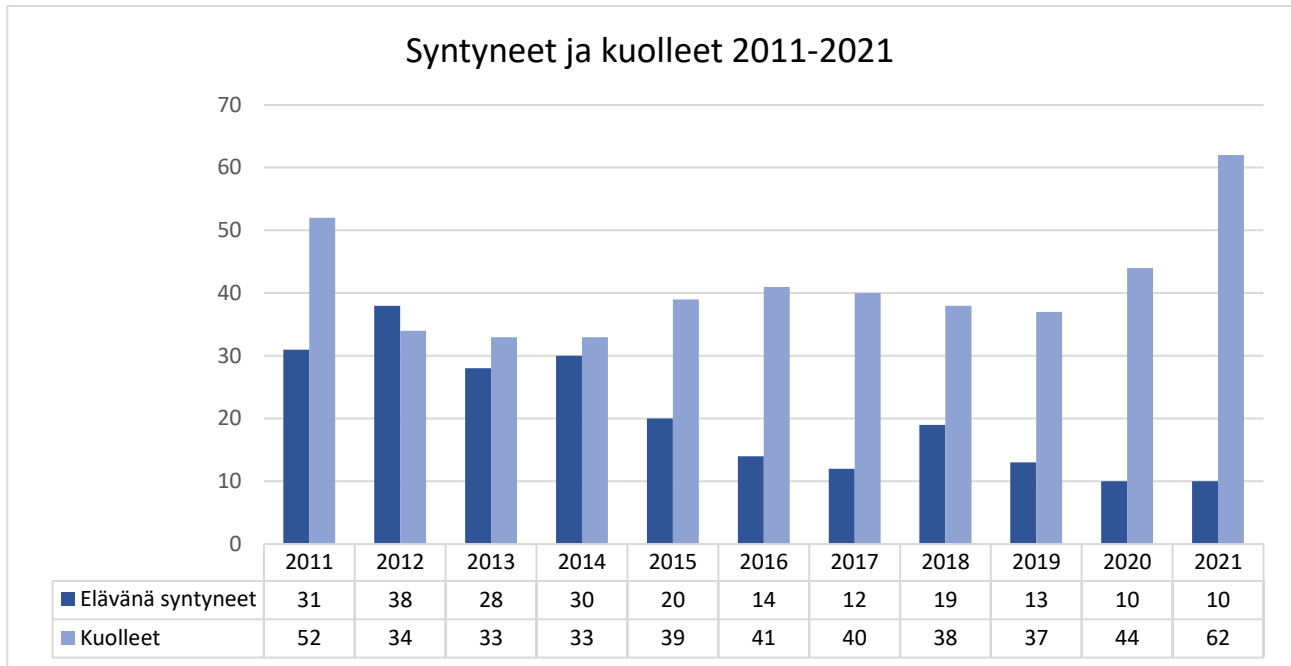
Utajärven kunnan, syksyllä 2019 käydyissä talousarvioraamikeskusteluissa, tuotiin esiin kunnan taseen ylijäämät ja niiden käyttömahdollisuudet. Keskusteluissa päädyttiin siihen, että näitä ylijäämiä voitaisiin purkaa hallitusti käyttötalouteen. Vuosittaiseksi tuloslaskelman alijäämäksi sallittaisiin strategian mukaisista toimenpiteistä muodostuneet kulut siten, että ne olisivat enintään 150 000 euroa vuodessa.

Vuoden 2023 talousarviossa strategiabudjetin osuus (ulkoinen ja sisäinen) on n. 93 500 euroa.

Talousarviovalmistelussa käytettiin valtionosuuksien ja verotulojen arvioinnissa Kuntaliiton antamia laskelmia ja ennusteita. Suunnitelmavuosien 2024–2025 budjettien kulujen kasvun arviointi on inflaation myötä vaikeutunut ja lukuihin tuleekin suhtautua suuntaa antavasti.

TAULUKOT

2.2 Hyvinvoinnin edistäminen

Kuntalain 1 §:n mukaisesti kunta pyrkii edistämään asukkaidensa hyvinvointia ja kestävästä kehitystä alueellaan. Hyvinvointia edistääkseen kunta:

- kehittää kunnan elinvoimaa ja toimintakykyä pitkäjänteisesti ja kokonaisvaltaisesti,
- tunnistaa eri-ikäisten kuntalaisten hyvinvointitarpeet sekä -odotukset ja luo sille edellytyksiä mm. hyvinvointipalveluilla,
- ehkäisee ja vähentää aktiivisesti sosiaalisia ongelmia ja eriarvoisuutta ja
- tiedostaa, että hyvinvoinnin edistäminen on kunnan asukkaiden ja eri yhteisöjen yhteinen asia.

Hyvinvointipalveluiden tavoitteena on kokonaisvaltainen ja laaja-alainen kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen strategisten tavoitteiden ja hyvinvointikertomukseen linjattujen painopisteiden ohjaamana. Utajärven kunta on allekirjoittanut maakunnallisen hyvinvointisopimuksen vuosille 2019-2025, jossa kunnat ovat sitoutuneet yhteiseen hyvinvointikäsitykseen ja haluun edistää ja kehittää pohjoispohjalaisten hyvinvointia. Hyvinvoinnin edistämiseen sisältyy myös turvallisuus.

Hyvinvoinnin edistämistyötä tehdään poikkihallinnollisesti jokaisella kunnan toiminta-alueella, joten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vastuu kunnassa jakaantuu kaikkien hallinnonalojen kesken. Hyvinvointityö toimii tiiviissä yhteistyössä kasvatuspalveluiden kanssa huolehtien yhdessä kunnan hyvinvoinnin ja sivistystyön laadimisesta.

Hyvinvoinnin toimintaa ohjaavaan hyvinvointisuunnitelmaan ja kertomukseen sisältyvät hyvinvoinnin kehittämisen ja edistämisen painopisteet. Nämä ovat kirjattu hyvinvointi (hyte-)kortteihin, joiden tarkoitus on nostaa hyvinvoinnin tärkeimmät strategiset painopisteet kolmesta eri ryhmästä näkyviin.

Ryhmät ovat lapset- ja nuoret, kaikki kuntalaiset ja ikäihmiset. Kortteihin laaditaan tavoitteellisesti

painopistealueet, suunnitelmat, resurssit ja mittarit, joiden avulla toiminnasta raportoidaan valtuustolle vuosittain. Hyte kortit ohjaavat sekä hyvinvointi-, elinkeino- ja tukiprosesseja että myös sidosryhmien toimintasuunnitelmia ja arviointikertomuksia mm. järjestöjä ja kyläseuroja. Näiden korttien kautta saadaan valtuustotasolle tiedoksi myös sidosryhmien konkreettiset kuntalaisten hyvinvoinnin toiminnot. Näiden avulla hyvinvointityön vaikutuksia seurataan ja arvioidaan. Lisäksi raportoinnin tukena on kerran valtuustokaudessa tehtävä onnellisuuskysely.

Hyvinvoinnin edistämisen strategiatason painopisteet vuoteen 2023 ovat:

Lapsi- ja nuorisokortti:

Strateginen tavoite: Lapsiperheiden palvelut ja lasten harrastustoiminta

- Jokaisella lapsella on mielekästä tekemistä, josta tulee hyvä mieli.
- Onnellinen ja turvallinen lapsuus ja nuoruus.
- Myönteisen itsetuntemuksen vahvistaminen.
- Hyvät harrastukset hyvinvoinnin edistäjänä.
- Nuoren mielen hyvinvoinnin edistäminen

Kaikki kuntalaiset –kortti:

Strateginen tavoite: Yhteisöllisyys, kuntalaisten kuuleminen ja työikäisten harrastustoiminta.

- Työllisyyden edistäminen.
- Hyvät harrastukset hyvinvoinnin edistäjänä.
- Liikunnallisen elämäntavan vahvistaminen.
- Ennalta ehkäisevän päihdetyön kehittäminen.
- Osallisuuden ja yhteisöllisyyden edistäminen.
- Turvallisuuden edistäminen.
- Kansansairauksien ehkäisy.

Ikäihmiset-kortti:

Strateginen tavoite: Iäkkäiden kotona pärjäämisen tukeminen

- Turvallinen asuminen ja turvallisuuden tunne.
- Yksinäisyyden vähentäminen.
- Kaatumisen ehkäisy

Kaikki toimialat tarkastelevat omalta osaltaan näitä painopisteitä oman talousarvioraaminsa kautta ja poimivat ne painopisteet, joihin talousarviossa on osoitettu toiminnallista resurssia.

2.3 Konsernijohdolle ja tytäryhteisöedustajille asetetut tavoitteet

Valtuusto päättää kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista sekä konserniohjauksen periaatteista (Kuntal 14 §). Valtuuston hyväksymässä kuntastrategiassa on kuntalain 37 §:n mukaan otettava huomioon omistajapolitiikka. Tavoitteilla ohjataan konsernijohtoa, kuntaa eri yhteisöissä edustavia henkilöitä sekä tytäryhteisöjä. Omistajaohjauksella on huolehdittava siitä, että kunnan tytäryhteisön toiminnassa otetaan huomioon kuntakonsernin kokonaisuus.

Utajärven kunnan hallintosäännön 20 §:n mukaan konsernijohtoon kuuluvat kunnanhallitus ja

kunnanjohtaja kuntalain 48 §:n mukaisesti.

Utajärven kunnan konserniohje on hyväksytty vuonna 2017. Konserniohjeessa määritellään Utajärven kunnan ja sen omistamien tytäryhteisöjen johtamiseen, ohjaukseen ja seurantaan liittyvistä toimintaperiaatteista. Tavoitteena on varmistaa kunnan omistajapolitiittisten tavoitteiden ja strategioiden saavuttaminen.

Valtuuston tulee ohjata asettamallaan tavoitteilla myös tytäryhteisöjä niiden omassa tavoitteenasettelussa. Tytäryhteisöjen tulee huomioida toiminnassaan Utajärven kunnan strategia ja osallistua omalta osaltaan sen toteuttamiseen.

TAVOITE	TOIMENPIDE/MITTARI
Raportointi kunnanhallitukselle, krt/vuosi	4 kertaa vuodessa
Säännöllinen ajankohtaiskatsaus merkittävistä muutoksista kunnanhallitukselle, krt/ vuosi	2 kertaa vuodessa
Säännöllinen ajankohtaiskatsaus tarkastuslautakunnalle, krt/ vuosi	Vähintään 1 kertaa vuodessa
Sisäisen valvonnan ja kokonaisvaltaisen riskienhallinnan tarkastelu, krt/ vuosi	Tilinpäätöksen yhteydessä

Kuntakonsernin rakenne:

Konsernin rakenne muuttuu. Oulunkaaren kuntayhtymä lakkaa vuoden 2023 aikana ja Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri siirtyy osaksi Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialuetta. Vuodesta 2023 alkaen konsernin rakenne näyttää seuraavalta:

Tytäryhtiöt: Kiinteistö Oy Järvenneito, Kiinteistö Oy Mäyrä, Utajärven Yrityspuisto Oy

Kuntayhtymät: Pohjois-Pohjanmaan liitto

Osakkuusyhteisöt: Humanpolis Oy, Asunto Oy Utajärven Anttilanhovi

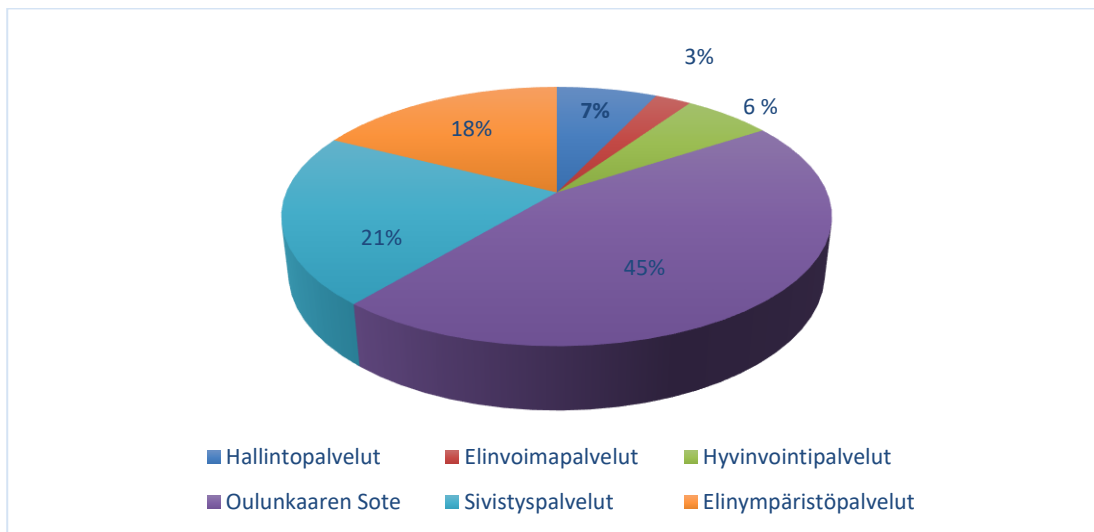
Muut omistusyhteisyyhteisöt: As. Oy Utajärven Jokihovi, As. Oy Utarivi, As. Oy Utajärven Sillankulma, Oulunkaaren Työterveys Oy.

3. KÄYTTÖTALOUSOSA

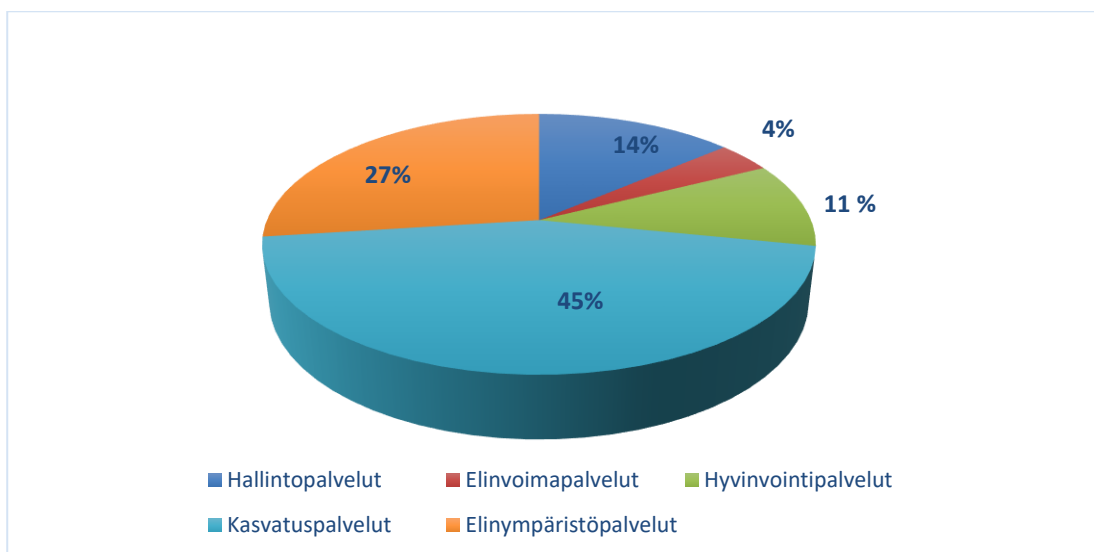
3.1 Toimintakulujen jakautuminen

Käyttötalousoosassa asetetaan kunnan varsinaiselle toiminnalle tavoitteet ja tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot. Valtuusto päättää käyttötalousoosan kokonaisuuksista, joille tavoitteita, määrärahoja ja tuloarvioita esitetään.

Alla on esitetty kunnan toimintakulujen jakautuminen kirjanpidollisten vastualueiden mukaisesti vuonna 2022.

Toimintakulujen jakautuminen muuttuu olennaisesti vuonna 2023, kun sotepalveluiden järjestäminen siirtyy kuntien vastuulta hyvinvointialueille. Alla kunnan toimintakulujen jakautuminen vuonna 2023.

4. ELINKEINOPROSESSI

Kunnan elinkeinoprosessi käsittää kunnan omat elinvoimapaalvelut, joilla mahdollistetaan strategisten kärkihankkeiden toteutuminen ja strategiabudjetin hallinta sekä tytäryhtiö Utajärven Yrityspuisto Oy:n ja alueellisen osakkuusyhtiö Humanpolis Oy:n sopimuksen mukainen strategiaa tukeva toiminta. Elinkeinoprosessiin kuuluvat myös elinympäristöpalvelut sekä kunnan asumispalveluiden palvelukokonaisuudet.

Kunnan elinkeinoelämän roolia on arvioitu viime valtuustokaudella osana valtuuston itsearviontia syksyllä 2020 ja nykyisen valtuuston kanssa valtuustoseminaarissa syyskuussa 2022. Valtuusto on linjannut, että Utajärven Yrityspuisto Oy:tä kehitetään ja resursoidaan strategian mukaisesti suunnitelmallisesti kehitysyhtiönä. Vuoden 2023 aikana tuetaan Humanpolis Oy:tä alueellisena yhteishanke- ja matkailuyhtiönä. Vuokra-asuntokokonaisuuden osalta vuonna 2023 keskitytään ylläpitämään ja kehittämään nykyistä kunnan vuokra-asuntokantaa sekä investoidaan uusi rivitalo.

Talousarviossa esitetyn elinvoimapaalvelun resurssien kautta kehitetään tytäryhteisöjen toiminnan lisäksi kunnan poikkitoiminnallista elinkeinoelämää ja resursoidaan strategian toimenpideohjelmiä tukevia toimenpiteitä ja kehittämishankkeita, sidosryhmäverkostoyhteistyötä ja koko kunnan markkinoinnin sekä viestinnän toimenpiteitä. Elinvoimapaalveluiden resurssien kautta mahdollistetaan myös alueellinen ja kansallinen verkostoyhteistyö. Tämä tapahtuu käytännössä mm. kuntaverkoston, eri kehitysyhtiöiden ja yrittäjäjärjestöjen ja -verkostojen sekä Oulujokilaakson kuntien, ministeriöiden ja Kuntaliiton yhteistyön kautta. Tavoitteena on vahvistaa koko kunnan elinvoimaa, houkutella kuntaan lisää yrittäjiä ja asukkaita yhteistyössä kunnan hyvinvointi- ja elinkeinoprosessin sekä tytäryhtiöiden kanssa. Kehittämishankkeiden osalta painopiste vuonna 2023 on erityisesti hiiliviisaiden ratkaisujen toimenpiteissä.

4.1 Elinvoimapaalvelut

4.1.1. Elinvoimapaalveluiden käyttötalouden määräraha

Ulkoinen ja sisäinen	TP 2021	TA 2022	Budj. 2023	Muutos % v.22-23	Muutos % v.21-23
ELINVOIMAPALVELUT					
Myyntituotot	3 068	0	0		
Tuet ja avustukset	81 598	74 540	0		
Muut toimintatuotot	0				
TOIMINTATUOTOT	84 665	74 540	0	-100,0	-100,0
Henkilöstökulut	-143 568	-66 329	-25 570	-61,4	-82,2
Palvelujen ostot	-437 412	-600 583	-535 082	-10,9	22,3
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-9 699	-1 000	-1 000	0,0	-89,7
Avustukset	-128832	-157 512	-33 500	-78,7	-74,0
Muut toimintakulut	-16 848	-19 740	-23 940	21,3	42,1
TOIMINTAKULUT	-736 360	-845 164	-619 092	-26,7	-15,9
TOIMINTAKATE	-651 695	-770 624	-619 092	-19,7	-5,0

4.1.2. Elinvoimapalveluiden toiminnalliset tavoitteet

Elinvoimapalveluiden vastuulla on pääasiassa ”lisää työpaikkoja” ohjelmassa esitetyt tulostavoitteet. Tämän lisäksi elinvoimapalveluissa on ns. strategiabudjettivaraus, jonka kautta tuetaan kunnan merkittäviä strategisia kehittämiskärkiä. Elinvoimapalveluiden talousarvion kautta resursoidaan verkosto- ja edunvalvontatyötä, strategianmukaisia hankkeita sekä Oulujokilaakson kuntien yhteisomisteisen osakkuusyhteisö Humanpolis Oy:n toimintaa. Lisäksi elinvoimapalveluiden kautta resursoidaan viestintä- ja palvelusihteerin ja kulttuurituottajan sekä IT-asiantuntijan työpanosta. Utajärven Yrityspuisto Oy tuottaa Utajärven kunnalle elinkeinopalvelut. Kunnanjohtaja vastaa elinvoimapalveluista ja Utajärven Yrityspuisto Oy:n toimitusjohtaja vastaa kehittämissyhtiön toiminnasta.

Elinvoimapalveluiden strategiabudjetista resursoitavia kehittämiskärkiä vuodelle 2023 ovat lapsiperhepakketti (maksuton varhaiskasvatus, aamu- ja iltapäiväkerhotoiminta 1-3 luokkalaissille, korotettu kuntalaisä kotihoitoon), kunnan brändityö, UntoRock tapahtuma, Geopark näyttelyn rakentaminen Kahveroiseen yhteistyössä Humanpolis Oy:n kanssa.

Elinvoimapalveluiden edunvalvonta- ja verkostoyhteistyön vuoden 2023 strategisesti merkittäviä edunvalvontakohteita ovat:

- VT22 edunvalvonta ja kehittäminen osana Tervantieyhdistyksen toimintaa
- Tuuli- ja lähienergiakysymykset sekä vihreän vedyntuotanto: Verkostoyhteistyö kohdentuu erityisesti vuonna 2023 käynnistyvien alueellisten ja kansallisten kehittämishankkeiden toimeenpanon tueksi
- Aktiivinen Geopark yritys- ja sidosryhmäyhteistyö
- Oulujokilaakson kuntien Ysi-tiimiyhteistyö
- Ympäristöministeriön työryhmätyöskentely, Green deal kiertotalouden työpaja
- Hinku-kuntien verkostoyhteistyö
- muu kunta- ja sidosryhmäyhteistyö

Elinvoimapalveluiden hankevaraukset kohdennetaan vuodelle 2023 seuraaviin kärkihankkeisiin:

- Oulunseudun Leader, Utajärven kuntarahaosuus 20 000 euroa
- Rokua Geopark, Humanpolis Oy kuntarahaosuus 85 500 euroa
- Muut reitistöhankeet, Tervantien, Rokuan alueen reitistöhankeet 50 000 euroa
- Utajärven kunnalle, Skartalle ja VTT:lle on myönnetty Euroopan unionin puhtaaseen energiaan siirtymiseen tarkoitettua Horizon- tutkimusrahoitusta energianjakelua koskevien älyverkkoratkaisujen selvittämiseksi osana VTT:n koordinoimaa GLocalFlex -hanketta. Hankkeessa on mukana 7 Euroopan maata (Utajärven kunnalla ei omarahoitusosuutta).
- Oulujoen moninaiskäyttö 6000 euroa
- Oulujoen vesistöalueen vesivisiohanke 2000 euroa
- Valo-hanke, omistajanvaihdoshanke, ei omarahoitusosuutta
- Vety-pilot -hanke 3300 euroa
- Kiertola -hanke, digitaalinen kiertotalousmateriaalien käytön ohjaus 7000 euroa

Utajärven Yrityspuisto Oy vastaa kansainvälinen Horizon-, omistajanvaihdos-(Valo), Vety-pilot- sekä Leader-hankkeiden koordinoinnista. Elinympäristöpalvelut vastaavat reitistö-, Oulujoen moninaiskäyttö-, Oulujoen vesistöalueen vesivisio- sekä Kiertola -hankkeiden toimeenpanosta ja arvioinnista. Hankkeiden tarkemmat

tiedot on esitetty toimialojen omissa kappaleissa.

Hankevarauksia on edellisten lisäksi tehty strategisten kärkihankkeiden toimeenpanon tueksi, jotta kunta säilyttää ketteryyden ja mahdollisuuden reagoida kehittämiskärkihankkeiden toimeenpanon mahdollisiin lisätarve-esityksiin.

Utajärven Yrityspuisto Oy vastaa merkittäväällä osalla kunnan elinvoimapalveluiden toimeenpanosta erillisen sopimuksen mukaisesti. Sopimus päivitetään vuosittain talousarvioprosessin käynnistyessä. Yrityspuisto Oy:n toimintaa arvioidaan säännöllisesti osavuosikatsauksien ja tilinpäätöksen kautta. Kunnanjohtaja, Yrityspuisto Oy:n toimitusjohtaja ja elinympäristöjohtaja muodostavat kunnan operatiivisen elinkeinoelämän kehittämisen elinkeinoyhteistyötiimin, jonka kautta säännöllinen ja tiivis yhteistyö yhtiön sekä kunnan välillä mahdollistuu. Yrityspuisto Oy:n toimitusjohtaja on myös kunnan johtoryhmän jäsen sekä hänellä on läsnäolo-oikeus elinkeinovaliokunnan kokouksissa. Yrityspuisto Oy:n osalta valtuuston asettamien strategisten tulostavoitteita tukevat toimenpiteet ja mittarit on esitetty alla olevassa taulukossa.

Elinkeino- ja elinvoiman kehittäminen vaatii vahvaa viestintä- ja ICT-tukea. Työpanokset vuonna 2023 kohdentuvat kunnan brändi- ja markkinointityöhön mm. brändi- ja nettisivu-uudistuksen toimeenpanoon. Kulttuurituottajan työpanos kohdentuu strategisesti merkittävän Untorock -tapahtuman toimeenpanoon sekä eri tilaisuuksien järjestämiseen, kuten joulunavaus- ja kotiseutuviikon tapahtumat.

Humanpolis Oy on kolmen kunnan (Vaala, Utajärvi, Muhos) yhteinen tytäryhteisö, jonka toiminnan painopisteenä on Rokua Geopark alueen matkailun edistämisen kehittäminen. Humanpolis Oy:n toiminta on resurssina osa elinvoimapalveluita ja toimintaa ohjaa erillinen sopimus, joka päivitetään vuoden 2022 lopussa.

Humanpolis Oy:n strategiaa tukevat toimenpiteet on esitetty osana elinvoimapalveluiden toiminnallisia tavoitteita. Humanpolis Oy osallistuu kunnan strategian toteuttamiseen toteuttamalla toimeenpano-ohjelmassa esitetyjä tulostavoitteita ja toimenpiteitä

LISÄÄ TYÖPAIKKOJA

VALTUUSTOKAUDEN TULOSTAVOITE 2025

Valtuustotason toimenpiteet 2021–2025

Vuoden 2023 toimenpiteet ja mittarit

Tulostavoite:

**Elinkeinorakenteen monipuolistaminen.
Yrityksien määrän lisääminen.**

Toimenpiteet:

Edistämme yritystoimintaa luomalla edellytyksiä olemalla luotettava kumppani. Toimimme verkostomaisesti.

Yrityspuiston toiminnan kehittäminen ja

Edistämme yritystoimintaa luomalla edellytyksiä olemalla luotettava kumppani. Toimimme verkostomaisesti.

Yrityspuisto tarjoaa maksutonta, ennakoivaa ja aktiivista yritysneuvontaa sekä alueen monipuolista elinkeinoelämän kehittämistä, markkinointia ja viestintää.

MITTARI (YRITYSPUISTO):

Vähintään 10 uutta yritystä kuntaan vuonna 2023.

Noudatetaan Utajärven Yrityspuisto Oy:n ja

vahvistaminen kunnan kehitysyhtiönä.
Tuemme uuden yrittäjyyden syntyä ja uusien yritysten sijoittumista paikkakunnalle sekä vahvistamme olemassa olevia yrityksiä. Edistämme yritysten välistä yhteistyötä aktiivisesti. Tarjoamme laadukkaan ja saavutettavan palvelun. Kehitetään toisen asteen koulutusmahdollisuuksia sekä tarjotaan työssäoppimismahdollisuuksia

Utajärven kunnan sopimusta elinkeinopalvelujen tuottamisesta.

Kunnanjohtaja ja kunnanhallituksen puheenjohtaja osallistuvat yrityspuiston hallitustyöskentelyyn.

MITTARI (YRITYSPUISTO):

Yrityspuisto raportoi 4 kertaa vuodessa kunnanhallitukselle, valtuustolle ja osallistuu elinkeinovalion kunnan kokouksiin.

Elinkeinojen johtotiimin (kunnanjohtaja, elinympäristöjohtaja ja YP:n toimitusjohtaja) säännölliset kokoontumiset vähintään 1-2 kertaa kuukaudessa.

Arvioidaan palvelujen laatua ja kehitetään sekä uudistetaan tapaa toimia ja toimenpiteitä arvioinnin ja yritysten tuottaman tiedon pohjalta.

MITTARIT (YRITYSPUISTO)

Toteutuneet yritystapaamiset ja /tai kartoitukset (=>100 kappaletta).

Ulkopuolisten rahoitusten hyödyntäminen

Rahoitus- ja tukihakemuksia vähintään 20 kpl:ta.

Koulutus ja yritys yhteistyö, Valtuustoaloite 2022

MITTARI (YHTEINEN):

Oppisopimuskoulutuksen, työssäoppimisen ja oppilaitosyhteistyön hyödyntäminen. Yhteistyö työllisyyspalvelujen, hyvinvointipalvelujen ja sivistyspalvelujen kanssa. Yhteinen tapahtuma vähintään 1 kappale

Vähintään 2 tilaisuutta työllisyyspalvelujen kanssa; kesätyöinfo ja yhteistilaisuus oppisopimuskoulutuksesta

MITTARI (YRITYSPUISTO):

Yrittäjätapaamisien järjestäminen yhteistyössä Utajärven kunnan ja muiden toimijoiden kanssa vähintään 6 tapahtumaa. Yrittäjien kahvitilaisuudet sekä kuntapäätäjien toivotat vierailut yrityksissä.

Perehdytään parhaisiin käytäntöihin muualla, osallistutaan yritystukiverkostojen koulutuksiin tapahtumiin ja tilaisuuksiin.

Aktiivinen yhteistyö erilaisten organisaatioiden,

<p>Alueellinen yhteistyö Oulujokilaaksossa, Humanpolis Oy sekä kuntayhteistyö Vaalan ja Muhoksen kanssa</p>	<p>järjestöjen, yhteistyökumppaneiden, osaajien sekä poliittisten päättäjien kanssa.</p> <p>Osallistuminen kehittämishankkeisiin. Uusien yritystilojen ja tonttien suunnittelu ja hankkiminen yhteistyössä yritysten ja kunnan kanssa.</p> <p>Alueen ja tonttien markkinointi. Olemassa oleviin hankkeiden aktiivinen edistäminen sekä alueen toimintaa edistävien uusien hankkeiden toimeenpano. Aktiivinen tekeminen /toteuttaminen uusiutuvan energian suunnittelu ja kehittämishankkeissa sekä Vierivoiman edistäminen teollisuusalueella. Hinkukunta tavoitteiden saavuttamisen edistäminen.</p> <p>MITTARI (YRITYSPUISTO): Uusista yrityksistä vähintään 6 yritystä teollisuus- ja vierivoima-alueelle. Mustikkakankaan ja Lämpötien alueiden kehittäminen ja osallistuminen kaavoitukseen.</p> <p>Yhdessä tehtävä aluemarkkinointi ja matkailun edistäminen.</p> <p>Saavutettavuuden ja lähimatkailun kehittäminen, kohteiden palvelutason parantaminen. Yrittäjien, asukkaiden ja päättäjien Geopark osaamisen lisääminen, alueellisen yhteistyön vahvistaminen, kansallisen ja kansainvälisen verkoston ja päättäjäsuhteiden vahvistaminen, kansallisen rahoituksen saaminen.</p> <p>Yhteiset tilaisuudet, tapahtumat ja koulutukset sekä Oulujokilaakson alueelliset hankkeet.</p> <p>MITTARI (YRITYSPUISTO): Yhteinen yrittäjävalmennus 1 kokonaisuus ja vähintään 1 yhteinen yrittäjätapahtuma</p>
---	--

LISÄÄ ASUKKAITA

VALTUUSTOKAUDEN TULOSTAVOITE 2025

Valtuustotason toimenpiteet 2021–2025

Vuoden 2023 toimenpiteet ja mittarit

Tulostavoite:

Väkiluvun ja väestörakenteen kehitys ovat positiivisia

Väestön keski-ikä vuonna 2035 on alle 60 vuotta

Toimenpiteet:

Rakennetaan Utajärven brändiä ja markkinointia onnellisen yhteisön ympärille.

- Markkinoidaan tontteja, asuntoja, viihtyisää ja maaseutumaista ympäristöä sekä luontoharrastusmahdollisuuksia.

Viedään uusia asumisen kohteita aktiivisesti eteenpäin.

Ylläpidetään väkiluvun ja väestörakenteen myönteisen kehittymisen tueksi lapsiperhepakettia.

- Lapsiperhepaketti: maksuton varhaiskasvatus, aamu- ja iltapäiväkerhotoiminta 1-3 luokkalaisille, kotihoidontuen kuntalisä.

Viestintäsuunnitelman toimeenpano: markkinointi- ja tapahtumaresurssointi: viestintä- ja palvelusih- teerin sekä kulttuurituottajan työpanos 20 % tuke- maan monikanavaista viestintää. Valotaulumarkki- nointi aktiivista.

- **MITTARI (YHTEINEN):** Facebook, Instagram ja Twitter tilin, seuraajien lukumäärä li- sääntyy. Kunnan nettisivujen kävijämäärät lisääntyvät. Brändiuudistus toteutuu ja kunnalla on uudet nettisivut vuoden 2023 aikana.
- **MITTARI (YRITYSPUISTO):** Utajärven Yrityspuiston verkkosivut uusiu- tuvat ja kävijämäärät kasvavat
Utajärven Yrityspuiston sosiaalisen median kanavat kasvavat: LinkedIn painotuksessa 100%, muut kanavat (Youtube ja Face- book) kasvavat maltillisesti 10 %

Strategiabudjettivaraus lapsiperhepaketin resurs- sointi: maksuton varhaiskasvatus, aamu- ja iltapäi- väkerhotoiminta 1-3 luokkalaisille, kotihoidontuen kuntalisä

- **MITTARI (YHTEINEN):** lasten osuus väestö- määrästä kasvaa
- Väestömäärän kehitys positiivinen

KUNNAN VETO- JA PITOVOIMA	
VALTUUSTOKAUDEN TULOSTAVOITE 2025	
Valtuustotason toimenpiteet 2021 – 2025	Vuoden 2022 toimenpiteet ja mittarit
<p>Tulostavoite: Järjestetään eri väestöryhmille suunnattuja tapahtumia.</p> <p>Toimenpiteet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Järjestetään eri vuodenaikoina kaikille ikäryhmille onnellisuutta ja yhteisöllisyyttä edistäviä tapahtumia yhdessä yritysten, kyläyhteisöjen ja muiden sidosryhmien kanssa. • Kehitetään merkittäviä elinvoimaa tukevia tapahtumien järjestämistä yhteistyössä järjestöjen kanssa. 	<p>Markkinoinnilla luodaan positiivista kuvaa alueesta elinvoimaisena yrittämisen, asumisen ja matkailun alueena sekä investointien kohteena. Haetaan alueelle uusia yrityksiä ja yrittäjiä, joista saadaan myös uusia asukkaita. Brändin uudistaminen ja markkinoinnin suunnitelmallinen kehittäminen</p> <p>Untorock tapahtuman resursointi.</p> <p>MITTARI (YHTEINEN): Tapahtuma järjestetään ja mittakaava säilyy vähintään ennallaan</p> <p>Yrityspuiston viestintä on aktiivista sen omissa eri kanavissa.</p> <p>Yrittäjämarkkinointi Yritysrekisteri käytössä</p> <p>MITTARI (YRITYSPUISTO): Yrityspuiston uutiskirjeen tilaajia 50 kappaletta lisää</p>

4.1.3. Utajärven Yrityspuisto Oy

Utajärven Yrityspuisto Oy on Utajärven kunnan perustama teollisuuden ja elinkeinojen kehittämissyhtiö. Yrityspuisto Oy kehittää alueen yritys ympäristöä ja luo edellytyksiä uusien yritysten syntyyn sekä tukee alkavien ja jo toimivien yritysten toimintaa. Utajärvi panostaa voimakkaasti alueen elinkeinoelämän kehittämiseen. Yrityspuisto kehittää erityisesti Hietaselän vierivoima-alueita sekä Mustikkakankaan ja Lämpötien teollisuusalueita.

Autamme ja neuvomme yrityksen koko elinkaareen liittyvissä kysymyksissä: yrityksen perustaminen, yritys-toiminnan ja osaamisen kehittäminen, rahoitus ja yritystuet, verkostoituminen, tontti- ja toimitilakysymykset, yrityksen myynti sekä omistajanvaihdokset. Yritysneuvontapalvelumme on henkilökohtaista, luottamuksellista ja maksutonta.

Yrityspuisto toimii tiiviissä yhteistyössä Oulujokilaakson kuntien ja Uusyrittäjäkeskuksen kanssa. Lisäksi Yrityspuisto Oy tukee osaltaan Geopark alueen matkailualan yrittäjyyden kasvu- ja kehittymismahdollisuuksia yhteistyössä Humanpolis Oy:n kanssa.

Edistämme yritystoimintaa Utajärvellä luomalla edellytyksiä ja olemalla luotettava kumppani Utajärven kunnan elinkeinostrategian mukaisesti. Asenteemme mahdollistaa elinkeinoelämän toimintaympäristön

kehittämisen asiakaslähtöisesti yhteistyössä kaavoituksen, rakennusvalvonnan ja ympäristötarkastuksen kanssa. Teemme kehittämistoimia hiiliviisaasti.

Teknistä osaamista ostetaan Utajärven kunnalta ja kirjanpito palvelut ostetaan tiloimistolta.

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Liikevaihto	394 591	360 000	350 000	340 000	340 000
Liiketoiminnan muut tuotot	72 756	4000	4000	4 000	4 000
Poistot ja arvonalentumiset	156 237	145 000	145 000	140 000	130 000
TIKKAUDEN VOITTO (TAPPIO)	-88 653	-80 000	-50 000	5 000	5000
Tase	2 653 578	2 600 000	2 600 000	2 500 000	2 400 000
Oma pääoma	2 279 985	2 200 000	2 300 000	2 200 000	2 100 000
Lainakanta	326 649	273 649	230 869	181 149	149 720

Vuoden 2022 talousarviossa merkitty tilikauden tappio on -80 000 euroa, mutta tämä ei tule toteutumaan. Arviolta tilikauden 2022 tulos tulee olemaan vähintään nolla tai hieman voitollinen. Myös liikevaihdon määrä ja liiketoiminnan muut tuotot ovat talousennustetta suuremmat tilikaudelle 2022.

Poikkeama talousarviosta johtuu tilikauden investointien viivästyisestä Ukrainan sodan aiheuttaman tilanteen johdosta. Suunnitellut muutokset liiketoiminnassa ovat siirtyneet vuodelle 2023 ja tämän takia vuoden 2023 ennuste on negatiivinen. Yhtiön tuloksen muodostamista heikentää suuret poistot. Utajärven Yrityspuisto Oy:n kassa ja oma pääoma ovat vahvat. Kehitysyhtiön tavoitteena ei ole tuottaa voittoa.

4.1.4. Hankkeet

Kiertola -hanke. Luonnonvarojen älykäs käyttö digitaalisella kiertotalouden ohjauksella toteutetaan lin Micropolis Oy:n kanssa 1.1.2023 alkaen, mikäli hanke saa myönteisen rahoituspäätöksen. Hankkeen tavoitteena on tuottaa ratkaisuja, joilla Pohjois-Pohjanmaalla parannetaan materiaalien tehokkaampaa käyttöä saattamalla yhteen materiaalin tuottajat ja käyttäjät reaaliaikaisten digitaalisten alustojen avulla. Hanke luo ilmastoviisaita ratkaisuja, jotka lisäävät talouden kasvua, työtä, liiketoimintaa, vetovoimaa ja parempaa ympäristöä.

Oulujoen moninaiskäyttö (Oumo-hankkeet) Oumo puitesopimuksen ovat allekirjoittaneet vuosille 2021-2025 seuraavat osapuolet: Fortum Power and Heat Oy (Fortum), Oulun Energia Oy, Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun ELY-keskukset sekä Oulujoen vesistöalueen kunnat. Sopimuksessa sovitaan säännösteltyjen vesistöjen ympäristöolojen parantamista ja vesivoiman tuotannosta aiheutuneiden haittojen vähentämistä koskevien hankkeiden rahoittamisesta Oulujoen vesistöalueen kunnissa. Vuodelle 2023 ei ole suunniteltuja uusia Oumo-hankkeita. Utajärvi on mukana kuitenkin yhteishankkeissa: Lohenpoikasten istutus, Montan kalojen kiinniottolaitteen käyttö ja ylisiirrot sekä ylisiirrettyjen lohien lisääntymisen seuranta.

Oulujoen vesistöalueen vesivisiohanke. Kainuun ELY-keskus on toteuttanut yhteistyössä Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen kanssa Oulujoen vesistön vesivisiohankkeen esiselvityksen. Visiolla pyritään koko vesistön kokonaisvaltaiseen tulevaisuuden näkemykseen sekä määrittämään ja toteuttamaan vesistöön liittyviä tärkeimpiä tavoitteita. Esiselvityksen perusteella tärkeimmät koko Oulujoen valuma-alueetta koskevat

teemat ovat vesien puhtaus eli vaatimus vähintään hyvän ekologisen tilan säilyttämisestä, rakennetun vesistön erityispiirteisiin liittyvät säännöstelytekniset ja kalastolliset haasteet/mahdollisuudet sekä vesistön virkistys- ja matkailukäytön kehittäminen. Projekti on suunniteltu toteutettavan vuosina 2020–2023. Hankkeen laajuudesta johtuen hankkeelle on myönnetty jatkoaikaa 31.5.2023, jolloin esiselvitys on valmis esiteltäväksi. Utajärven kunnan maksuosuus hankkeesta on 2000 euroa vuosi.

Muut reitistö -hankkeet alla on kuntien yhteistyönä tekemän Rokua Geopark alueen reitistöjen kunnostushanke. Tervareitistö -hankkeessa ovat mukana jokivarren kunnat Muhos, Utajärvi ja Vaala sekä Metsähallitus. Hankkeen kokonaisbudjetti on noin 650 000 €. Hankkeen toiminta-aika kestää 2023 vuoden loppuun. Hankkeella vahvistetaan myös Rokua Geopark alueen kytkeytymistä voimakkaammin osaksi Oulun kaupungin reittiverkostoa. Reitistö toimii tulevaisuudessa entistä tehokkaammin kaupungista maaseudulle ja luontoon johtavana reittinä. Hankkeessa kunnostetaan ja uusitaan noin 5,5 km pitkospuita. Rokualla tehdään reitistöjen sorastusta ja uusitaan reittiopasteet sekä kunnostetaan Vauluvaaran pitkät rinneportaat. Utajärven taajamasta noin 2,5 kilometrin päähän, Koirasaaren kohdalle, tehdään taukopaikka, johon tulee kota, puuliiteri ja wc.

Valo -hanke. Maaseuturahaston hanke, ei omarahoitusosuutta.

Vetypilot -hanke on yhteistyöprojekti Oulun Yliopiston ja Skartan kanssa. Siinä tutkitaan vedyn tuotanto- ja käyttömahdollisuuksia osana paikallista vierienenergiaratkaisua tekniikan ja talouden näkökulmista. Utajärven kuntaan suunnitellaan vihreää sähköntuotantoa (aurinkopaneelit ja tuulivoima). Energiaa tuotetaan ja käytetään pääasiassa omaan tarpeeseen teollisuuden ja muiden käyttäjien toimesta. Energia on hiilineutraalia energiaa, joka pienentää hiilijalanjälkeä. Hankkeen avulla pyritään valmistutumaan tulevaisuuden vetyyhteiskuntaan.

- Tutkimusprojektissa tehdään vedyn tuotannon systeemivaihtoehtojen teknistaloudelliset laskelmat
- Selvitetään vetytankkauksen viranomaisvaatimukset
- Arvioidaan vedyn paikallisen tuotannon volyymit ja toteutusvaihtoehdot
- Vedyn varastointiratkaisu
- Aurinkovety tulevaisuuden vaihtoehtona tuulivoiman rinnalla
- Vedyn tuotanto liikennepolttoaineeksi
- Vedyn käyttö raskaan liikenteen polttoaineena

Tehdään johtopäätökset ja suositukset vihreän vedyn paikalliseen tuotantoon liittyen. Hankkeen kesto 2023-2025. Hanke on hakuvaiheessa.

Utajärven kunnalle, Skartalle ja VTT:lle on myönnetty Euroopan unionin puhtaaseen energiaan siirtymiseen tarkoitettua Horizon- tutkimusrahoitusta energianjakelua koskevien älyverkkoratkaisujen selvittämiseksi osana VTT:n koordinoimaa GLocalFlex -hanketta. Hankkeessa on mukana 7 Euroopan maata (Utajärven kunnalla ei omarahoitusosuutta). Utajärvelle tehtävä ratkaisu on teollisuusmittakaavassa ainutlaatuinen, muiden maiden ratkaisut keskittyvät kotitalouksiin.

Digihelppi -hankkeessa kehitetään toimintamalleja ja -tapoja, joilla vahvistetaan henkilöstön digiosaamista, digiosaamisen seurantaa sekä digiosaamisen ylläpitämistä pienissä kunnissa. Hankkeen päähallinnoija on Limingan kunta. Lisäksi mukana ovat Utajärven ja Tyrnävän kunnat. Hanke toteutetaan ajalla 1.9.2022-30.9.2024 ja Utajärven kunnan omarahoitusosuus koko hankeajalta on 5070 €.

Muut kehittämishankkeet kustannuspaikan nettosumma 40 000 € on varaus mahdollisia tulevia hankkeita varten.

Hankerahoitus

HANKKEET (ulk.+sis.)	Budj.
TOIMINTAKATE	v. 2023
Rokua Geopark -kehittäminen	105 568
Oulun Seudun Leader	20 000
Muut kehittämishankkeet	40 000
Digi Helppi-yhteishanke	2 500
Oulujoen moninaiskäyttö	4 000
Vaelluskalat Montta	6 000
Muut reitistöt -hankkeet	50 000
YHTEENSÄ	228 068

4.1.5. Strategian toteuttaminen

Elinvoimapalveluiden strategian toteuttamiseen varatut määrärahat

STRATEGIAN TOTEUTTAMINEN (ulk.+sis.)	Budj.
TOIMINTAKATE	v. 2023
Kotihoidon tuen kuntalisä	33 500
Kunnan brändityö	20 000
Sähköiset palvelut	40 000
YHTEENSÄ	93 500

Aiempina vuosina, varhaiskasvatuksen maksuttomuudesta johtuen, on strategiabudjetista korvattu sisäisesti varhaiskasvatukselle menetettyä tuloa. Maksuttomuudesta johtuva tulojen menestys on perustunut arvioon, eikä käytäntöä nähdä tarkoituksenmukaisena jatkaa. Vuosittainen tulon menetys on ollut arviolta 120 000 euroa.

4.2 Elinympäristöpalvelut

Elinympäristöpalveluiden palvelut jakautuvat kolmeen palvelulinjaan alla olevan kuvan mukaisesti. Elinympäristöjohtaja johtaa ja vastaa koko organisaation toiminnasta. Palvelulinjoilla on vastuuhenkilöt, jotka johtavat palvelulinjaansa yhdessä työnjohtajien kanssa. Elinympäristöpalvelut toimivat tukipalveluina kuntakonsernin toiminnoille. Päätehtävät ovat suunnitella, rakentaa ja kehittää elinympäristöä.

Elinympäristöpalvelut toimivat tiiviissä yhteistyössä Utajärven Yrityspuisto Oy:n kanssa ja osallistuu kehittämishankkeisiin. Hankkeilla edistetään mm. kiertotaloutta, vihreän energian tuotantoa, hiiliviisaiden materiaalien tuottamista ja kehittämistä sekä maa- ja metsätalouden toimintaa.

4.2.1. Elinympäristöpalveluiden käyttötalouden määrärahat

Ulkoinen ja sisäinen	TP 2021	TA 2022	Budj. 2023	Muutos % v.22-23	Muutos % v.21-23
ELINYMPÄRISTÖPALVELUT					
Myyntituotot	2 406 388	2 512 254	2 752 934	9,6	14,4
Maksutuotot	51 295	168 000	78 000	-53,6	52,1
Tuet ja avustukset	24 435	40 000	0		
Muut toimintatuotot	981 414	1 046 827	1 091 605		11,2
TOIMINTATUOTOT	3 463 532	3 767 081	3 922 539	4,1	13,3
Henkilöstökulut	-1 456 065	-1 527 961	-1 259 300	-17,6	-13,5
Palvelujen ostot	-1 963 238	-1 965 676	-1 773 802	-9,8	-9,6
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 035 895	-1 100 250	-1 187 010	7,9	14,6
Avustukset	-11 328	-20 300	-18 800	-7,4	66,0
Muut toimintakulut	-199 173	-146 650	-146 950	0,2	-26,2
TOIMINTAKULUT	-4 665 699	-4 760 837	-4 385 862	-7,9	-6,0
TOIMINTAKATE	-1 202 167	-993 756	-463 323	-53,4	-61,5

Elinympäristöpalveluiden talousarvion jakautuminen

Ulkoinen + Sisäinen	TP2018	TP2019	TP2020	TP2021	TA2022	TA2023
ELINympÄRISTÖPALVELUT						
TOIMINTAKATE	-1 698 291	-957 892	-1 009 381	-1 202 167	-993 757	-463 323
YHDYSKUNTASUUNNITTELU						
TOIMINTAKATE	-651 045	-751 492	-719 093	-753 697	-800 534	-793 085
LIIKETOIMINTA						
TOIMINTAKATE	-127 296	108 341	17 063	-51 589	69 778	97 814
YMPÄRISTÖVALVONTAPALVELUT						
TOIMINTAKATE	-117 590	-121 321	-124 229	-148 210	-148 700	-164 712
TILAPALVELUT						
TOIMINTAKATE	-491 736	-291 877	-224 662	-231 660	-77 437	475 173
RAVINTOPALVELUT						
TOIMINTAKATE	-269 264	0	11 866	14 072	14 070	0
MUU TOIMINTA						
TOIMINTAKATE	-23 560	70 469	93 523	22 427	4 117	-44 360
MUU TASEYKSIKKÖ						
TOIMINTAKATE	98 460	201 620	91 915	161 121	137 532	113 728

4.1.3. Elinympäristöpalveluiden toiminnalliset tavoitteet

LISÄÄ TYÖPAIKKOJA	
VALTUUSTOKAUDEN TULOSTAVOITE 2025 Valtuustotason toimenpiteet 2021–2025	Vuoden 2023 toimenpiteet ja mittarit
<p>Tulostavoite: Elinkeinorakenteen monipuolistaminen. Yrityksien määrän lisääminen.</p> <p>Toimenpiteet: Edistetään yritystoimintaa luomalla edellytyksiä olemalla luotettava kumppani. Toimitaan verkostomaisesti.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Edunvalvonta • Yrityspuisto Oy:n koordinoivan elinkeinojohtotiimin säännöllinen toiminta projektisalkun mukaisesti. • Utajärven hiiliviisas teollisuusalueen kehittämistoimenpiteet Resurssiviisauden käsikirjan mukaisesti. • Rokuan ydinalueen kehittämissuunnitelman vaiheittainen toimeenpano • Kehitetään toisen asteen koulutusmahdollisuuksia sekä tarjotaan työssäoppimismahdollisuuksia 	<p>Mustikkakankaan asemakaavan päivittäminen ja laajentaminen. Uuden tieverkoston ja liittymän suunnittelu laajenevalle alueelle</p> <ul style="list-style-type: none"> • MITTARI: Mustikkakankaan asemakaavan päivitystyö valmis 2023 loppuun. Laajenevan kaava-alueen tarvittavat selvitykset tehty ja kaavaehdotus on ollut nähtävillä. <p>Mustikkakangas/Hietaselkä teollisuusalueen ympäristön osayleiskaavan laadinta</p> <ul style="list-style-type: none"> • MITTARI: Osayleiskaava valmis ja hyväksytty 2023 loppuun. <p>Lämpötien asemakaava-alueen suunnittelun jatkaminen ja uudelleen arviointi.</p> <ul style="list-style-type: none"> • MITTARI: Kaavaluonnos nähtäville 2023 aikana.

<p>Asenteemme mahdollistaa elinkeinoelämän toimintaympäristön kehittämisen asiakaslähtöisesti kaavoituksen, rakennusvalvonnan ja ympäristötarkastuksen avulla.</p> <p>Maanhankinta strategisesti tärkeiltä alueilta</p>	<p>Elinympäristöpalvelut tekevät aktiivisesti elinkeinoelämän toimintaympäristön rakenteita suoraan yritysten tarpeisiin kohdentaen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • MITTARI: Vähintään kaksi konkreettista yritystoiminnan sijoittumista
---	--

LISÄÄ ASUKKAITA	
VALTUUSTOKAUDEN TULOSTAVOITE 2025	
Valtuustotason toimenpiteet 2021–2025	Vuoden 2023 toimenpiteet ja mittarit
<p>Tulostavoite: Väkiluvun ja väestörakenteen kehitys ovat positiivisia Väestön keski-ikä vuonna 2035 on alle 60 vuotta</p> <p>Toimenpiteet: Rakennetaan Utajärven brändiä ja markkinointia onnellisen yhteisön ympärille.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Markkinoidaan tontteja, asuntoja, viihtyisää ja maaseutumaisista ympäristöä sekä luontoharrastusmahdollisuuksia. <p>Mahdollistetaan etätö ja moderni asuminen maaseutumaisessa ympäristössä.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Viedään Unelmakoti-konseptin mukaista asumisen mallia eteenpäin yhteisöllisenä asuinalueena. • Kehitetään omaa vuokra-asumista. • Monipuolinen asumista tukeva kaavoitus: <ol style="list-style-type: none"> 1. ekologisuus, yhteisöllisyys ja hyvinvointi huomioidaan kaavoituksessa yleisesti. 2. mahdollistetaan yksityisten maa-alueiden kaavoitusta. 3. strategiset kyläyleiskaavat yhdessä kyläseurojen/ maanomistajien kanssa. 4. kunnan omistuksessa olevien rantatonttien rakentamisen mahdollistaminen. 5. strategisesti hyviä asuinpaikkoja kartoitetaan ja lähestytään maanomistajia. <p>Viedään uusia osuuskunta-asumisen kohteita aktiivisesti eteenpäin.</p> <p>Palveluiden toimivuuden ja laadun ylläpitäminen</p>	<p>Sotkanjärvi-Alakylä osayleiskaavan päivitys/laajennus</p> <ul style="list-style-type: none"> • MITTARI: Kaavaehdotus nähtäville 2023 aikana <p>Rokuan alueen asemakaavan muutos</p> <ul style="list-style-type: none"> • MITTARI: Tarvittavat selvitykset tehty ja kaavaehdotus nähtäville 2023 aikana <p>Perustetaan ja rakennetaan As Oy vuokra-asunto-kohte 8 asuntoa. Kunnan 100% omistus.</p> <ul style="list-style-type: none"> • MITTARI: talot lähes valmiina 2023 vuoden aikana <p>Liikennepuisto hanke</p> <ul style="list-style-type: none"> • MITTARI: Rakennussuunnitelmat valmiit ja Leader avustushakemus laadittu <p>Kuntien välisen yhteistyön ylläpitäminen ja kehittäminen</p>

<ul style="list-style-type: none">• Oulujokilaakson kuntien välisen yhteistyön toteutus ateria- ja maankäyttöpalveluiden osalta.• Kuntalaiskysely palveluiden toimivuudesta kahden vuoden välein.	<ul style="list-style-type: none">• MITTARI: Yhteistyö toimii (yhteistyöpala-vereita teknisellä sektorilla kolmen kunnan kesken vuoden aikana väh. 2 kpl) ja operatiivinen toiminta toimii
--	---

Yhdyskuntasuunnittelu

Kirkonkylän asemakaavan tekninen päivitys valmistui vuonna 2022. Kirkkotie ja Vanhatie siirtyvät ELY-keskuksen hallinnasta kunnalle ja näin ollen myös kunnossapitokustannukset tulevat kunnan maksettavaksi. Kaavan päivitysprosessissa tehtiin mm. rivitalotonteista omakotitontteja.

Mustikkakankaan asemakaavan päivitys ja laajennus on käynnistynyt 2022 vuoden aikana. Asemakaavan laajentamiseksi on kunta hankkinut uusia maa-alueita. Asemakaavan laajentuva alue on noin 80 hehtaaria.

Lämpötien asemakaava-alueen luonnosta kehitetään edelleen. Vuoden 2022 aikana ELY-keskus ja kunta ovat tehneet Utajärven taajaman ja teollisuusalueiden logistiikkaselvityksen, jossa on myös ratahallinto ollut mukana. Selvitys on valmistunut 8/2022 ja se tulee ohjaamaan maankäytön suunnittelua.

Hietaselän osayleiskaavoitusta tehdään vuosien 2023-2024 aikana. Osayleiskaavalla muodostetaan päästötömiä energiamuotoja (mm. aurinko ja tuuli) mahdollistava toiminta-alue. Tavoittelemme vieriergiaa, joka tarkoittaa käyttäjää lähellä tuotettua energiaa. Vieriergiasta saadaan kustannustehokasta vihreää energiaa teolliseen toimintaan ja sitä kautta merkittävää toiminnallista etua. Vieriergia mahdollistaa vetytuotannon kehittämisen tulevaisuudessa.

Sotkajärvi-Alakylä osayleiskaavan päivittäminen on käynnissä ja valmistunee vuoden 2023 aikana.

Rokuan asemakaavan päivittäminen on käynnissä. Asemakaavan ensimmäinen luonnos on ollut nähtävillä. Uutta kaavaluonnosta tehdään yhtäaikaaisesti Natura-arvioinnin kanssa, jolloin luontoasiat ovat mukana luonnoksen sisällössä.

Tuulivoimahankkeiden kehittymisen kannalta maakuntakaavan ohjaus on merkittävää. Pahkavaaran tuulivoima osayleiskaava on saanut lainvoiman 2022 kesällä. Maaselän tuulivoimaosayleiskaava täytäntöönpanosta Pohjois-Suomen hallinto-oikeus on antanut kielteisen päätöksen 16.11.2022(päätös 1613/2022). Kunta hakee valituslupaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Hankekehitykset ovat käynnissä Ponteman, Sarvi-/Loiraskankaan, Korteperän, Tynnyrikorven, Torni-/Sarvikankaan ja Ahmaksen alueilla.

Rakennusvalvonta

Rakennusvalvonta hoidetaan kunnan omana palveluna. Maankäyttö- ja rakennuslaki muuttuu rakentamislainsäädännön mukaisesti vuoden 2024 alusta.

Rakennusvalvonnan resurssitarpeiden ja talouden ennustaminen on vaikeaa johtuen tuulivoimaloiden oikeusprosessien keston hankalasta ennustettavuudesta. Utajärvellä on käynnissä Suomen ensimmäiset teollisen mittakaavan aurinkoenergiaprojektit. Aurinkovoimahankkeiden rakennuslupamaksut on määritelty vuoden 2022 lopulla.

Osoitejärjestelmän ja kiinteistötietojärjestelmän uudistaminen jatkuu syksyllä 2023.

Puistot, viheralueet, metsätalous

Vastuualueen tehtävänä on taajaman ja lähivirkistysalueiden hoito, rakentaminen ja kunnossapito, yleisten uimarantojen, leikkikenttien turvallisuudesta ja siisteydestä vastaaminen, kuntoilu-/ulkoilureittien raivaus- sekä kunnossapitotöiden tekeminen. Operatiivista toimintaa johtaa ympäristötyönjohtaja.

Utajärven kunta omistaa maata ja metsää hieman yli 1400 hehtaaria. Metsiä on hoidettu metsätaloussuunnitelman mukaisesti. Rokuan alueella on tehty maisemallista metsänkäsittelyä metsurityönä ja harvennus- hakkaamalla useamman vuoden ajan. Vuoden 2023 talven aikana vielä jatketaan toimenpiteitä. Metsätaloussuunnitelman mukaisesti on jo vuoden 2022 syksyllä kilpailutettu yksi päätehakkuu. Hakkuun tulot kohdistuvat vuodelle 2023.

Kunnalla on yhteismetsäosuus. Yhteismetsän pinta-ala on 681 hehtaaria ja osakastiloja on 32 kpl. Yhteismetsässä on kaikkiaan 99,992 kpl osuuksia. Utajärven kunnan osuus yhteismetsästä on 15,353 osuutta. Kunta on suurin yksittäinen osakas yhteismetsässä. Yhteismetsän toimintaa johtaa toimikunta.

Ympäristö- ja terveystarkastuspalvelut

Pudasjärven kaupungin johtama Oulunkaaren ympäristöpalvelut tuottaa ympäristö- ja terveystarkastuspalvelut Utajärven kunnalle sekä Iin, Pudasjärven ja Vaalan kuntien alueelle.

Toimitilapalvelut ja asunnot

Toimitilapalveluiden tehtävä on turvata kunnan ydintoiminnoille tarkoituksenmukaiset ja terveet tilat. Kuntakonsernin kiinteistöjen teknisen ylläpidon kokonaishallinta on osa elinympäristöpalveluiden toimintaa.

Kunta ja kuntakonsernin yhtiöt ovat tehneet kaikissa yhtiössään sitoumukset energiatehokkuussopimukseen. Toimitilapalvelut suorittavat pienemmät remontit omana työnä. Vakituksia kirvesmiehiä on yksi henkilöä. Kiinteistöhoitajia on kolme. Toimitilapalveluiden esihenkilö johtaa kiinteistöhoitotiimin operatiivista toimintaa. Kiinteistöhoitoon ja vesi- ja viemärlaitoksen kesken työnkiertoa jatketaan vuonna 2023. Arki-iltojen ja öiden päivystystoimintaa ei ole ollut elinympäristöpalveluiden toiminnassa aikaisemmin. Tähän yriteen löytää kustannustehokas ratkaisu.

Kuntakonsernin kiinteistökannan huolto- ja korjausvelkaa on purettu suunnitelmallisesti ja se työ jatkuu edelleen. Rakennusautomaatioparannusten myötä on jo päästy keskittymään energiansäästötoimenpiteisiin. Emmilän kiinteistöön on tehty purkusuunnitelma ja purkamisen toteutetaan vuoden 2023 aikana. Purkamiseen on varattu käyttötalouteen noin 70 000 euroa.

Koulun ja päiväkodin yhteinen varavoimahanke toteutetaan 2023. Tällä turvataan valmistuskeittiön, opetustoiminnan ja päivähoitopalveluiden jatkuvuus kriisitilanteessa.

Utajärven yhtenäiskoulun kiinteistö koostuu kahdesta osasta. Alkuperäisestä 50-luvulla rakennetusta osasta sekä uudesta vuonna 2011 valmistuneesta rakennuksesta. Koulun vanhassa osassa on tehty peruskorjausluontaisia korjauksia vuodesta 2015 lähtien. Tavoitteena on ollut jatkaa vanhan koulun käyttöä näillä toimenpiteillä vähintään 10 vuodella. Koulun tilatarpeisiin on vastattu myös vuokratiloilla (parakki). Koulun

tilakustannukset nousivat tämän myötä noin 49 000 euroa vuodessa. Oppilasmäärän kehityksen suunta ja tulevaisuuden tilatarpeet kartoitetaan ennakkovaikutusten arviointimenettelyllä kevään 2023 aikana.

Nuoriso- ja liikuntatalon palovahingot pyritään korjaamaan syksyyn 2023 mennessä. Kohteessa suoritetaan kiinteistön esteettömyyden parantamista korjauksen yhteydessä.

Siivouspalvelut

Kunnan siivouspalvelun toiminta-ajatuksena on tuottaa ympäristöä säästävää ja kiinteistön arvon säilyttävää ylläpito- ja perussiivousta kunnan kiinteistöille. Siivouksen kustannukset ovat talousarviossa kunkin kiinteistön kustannuksissa.

Siivouspalvelut käyttävät toiminnassaan työnkiertoa. Palvelukuvauksia päivitetään tarvittaessa. Mitoitusohjelma ostetaan ja otetaan käyttöön, jolloin tarkistetaan kaikkien kunnankiinteistöjen mitoitukset ja työt tehdään sen mukaisesti.

Hyvinvointialueelle siirtyvien kiinteistöjen siivoukset jäävät pois siivoustiimiltä, mutta vakitukselle henkilöstölle työtä riittää edelleen. Puhtauspalvelutiimissä on kuusi siistijää ja työnjohtaja, joka myös osallistuu siivoustyöhön.

Infrapalvelut

Infrapalvelut tuottavat kuntakonsernille teiden, katuvalaistuksien ja liikuntareittien ylläpidon sekä kunnallistekniikan palveluita. Osa tilapalveluiden ja infrapalveluiden työntekijöistä toteuttaa työnkierrätysjärjestelmää, jolla saavutetaan työntekijöille laajempi osaamisen alue toimialan tehtäviin. Katujen ja teiden talvikunnossapidon kustannukset ovat kasvaneet voimakkaasti. Tulevaisuuden haasteena on säilyttää nykyinen palvelutaso.

Katujen ja varsinkin katuvalaistukseen kunnostukseen ja uusimiseen on tulevana vuosina varattava määrärahaa. Kirkkotien valaistuksen uusiminen on etusijalla.

Etäluettavien vesimittareiden tehokkaaseen ja järjestelmälliseen vaihtamiseen on tulevana vuosina varattava määrärahaa. Vesijohtoverkoston uusimiseen ja laajentamiseen on myös varattava määrärahaa tulevana vuosina. Kunnallisen jätevesijärjestelmän kunnostukseen varataan rahaa investoinneissa. Tarkoituksena on kunnostaa noin 350 metriä viemäriä taajama-alueella. Viemäriverkostoa on paljon ja niiden tutkiminen kuvaamalla on hidasta. Korjausten tarve päivittyy tutkimusten myötä. Hulevedet viemäriverkossa aiheuttavat mittavan ylimääräisen kustannuksen kunnalle. Korjauksilla arvioidaan saavutettavan merkittävä parannusta tilanteeseen.

Ruokapalvelut

Utajärven kunnan ateriapalvelujen tavoitteena on valmistaa hyvää, maukasta, terveellistä, monipuolista, kohtuuhintaista kotiruokaa huomioiden asiakkaat, ruokavaliot sekä suomalaiset ravitsemussuositukset. Aterioiden hinnat lasketaan keittiön kokonaiskustannuksista suoriteperusteisesti.

Käytössä on kuuden viikon kiertävä seudullinen ruokalistapohja, joka vaihtuu kaksi kertaa vuodessa. Ruokalistassa huomioidaan juhlapyhät sekä teemaviikkoja ja -päiviä järjestetään tilanteen mukaan. Raaka-ainesten ja muiden ateriapalvelussa tarvittavien tuotteiden hankinnassa noudatetaan Monetran

laatimaa/kilpailuttamaa osto-ohjeistusta. Lähiruoan käyttöä pyritään edistämään mahdollisuuksien ja tarjonnan mukaan. Reilun kaupan kahvia käytetään vieraskahvituksissa sekä muita Reilun kaupan tuotteita mahdollisuuksien mukaan.

Kunnassa on yksi Utajärven koululla toimiva keskuskeittiö sekä kolmen kunnan yhteinen ateriapalvelupäällikkö. Lisäksi päiväkodin keittiö toimii jakelukeittiönä. Kustannussäästöjen ja toimitusvarmuuden vuoksi jatketaan toiminnallisten muutosten suunnittelua. Ateriavalmistus ja pakkaaminen soteruokailun osalta lakkaa 1.1.2023 alkaen. Eläköitymisen myötä henkilöstöresurssiin ei tarvitse tehdä muutoksia vuoden 2023 aikana.

4.2.2. Kiinteistöosakeyhtiöt

Aravavuokratalot

ARA-asunnot ovat ns. sosiaalista asuntotuotantoa. Rahoituksen ehtoihin liittyy sosiaalinen elementti, jonka vuoksi asuntojen käyttö ja luovutus on eri tavoilla rajoitettu. Vuokratalon omistajan on valittava asukkaat valtion tuella rakennettuihin vuokra-asuntoihin aravarajoituslain, vuokra-asuntolainojen ja asumisoikeustalolainojen korkotuesta annetun lain sekä asukkaiden valinnasta arava- ja korkotukivuokra-asuntoihin annetun valtioneuvoston asetuksen mukaisesti. Asukkaiden valinta perustuu sosiaaliseen tarkoituksenmukaisuuteen ja taloudelliseen tarpeeseen.

Molemmassa taloyhtiöissä on hallinnon kulut arvioitu edellisten vuosien mukaisina. Euroopassa vallitsevasta tilanteesta johtuen kaukolämmön, öljyn sekä sähköenergian hintojen korotukset ovat merkittäviä. Energian hintojen nousut on huomioitu talousarviossa. Yhtiöt maksavat kunnalle korvauksen isännöinnistä ja erikseen määritellyn toimistokulukorvauksen. Tilitoimiston kanssa jatkuvat sopimukset kirjanpidon, vuokrareskontran ja ostoreskontran hoidosta. Maksuliikenne hoidetaan omana työnä asuntotoimistossa. Järvenneidon ja Mäyrän kiinteistönhoidon sopimukset kilpailutetaan seuraavalle sopimuskaudelle kevään 2023 aikana. Aurauksesta- ja hiekoitustyöstä sopimukset ovat voimassa talvihoitokausille 2021-2024. Ojarivin osalta lumitöistä on sopimus urakoitsijan kanssa yhdelle kaudelle kerrallaan.

Asuntotoimistossa työskentelee yksi isännöitsijä, joka samalla toimii molempien yhtiöiden toimitusjohtajana. Työtehtävät jakaantuvat laaja-alaisesti asumisen sektorin eri osa-alueille. Yhtiöt ostavat teknisen asiantuntijan palvelut Utajärven kunnalta. Isännöitsijä hoitaa Kiinteistö Oy Järvenneidon ja Kiinteistö Oy Mäyrän vuokrataloyhtiöiden lisäksi kunnan suoraan omistamien reilun 40 asunnon vuokrasopimukseen, vuokra-
valvontaan ja isännöintiin liittyvät tehtävät sekä Utajärven kunnan yleiset asuntotoimen tehtävät.

Kiinteistö Oy Järvenneito

Kiinteistö Oy Järvenneidolla on vuokrattavia asuntoja yhteensä noin 100. Tuotot arvioidaan noin 92 % käyttöasteen mukaan. Pitkäaikaisia lainoja lyhennetään 172.859,12 €. Yhtiöllä on asuntojen käyttöarvoon perustuva tasattu kokonaisvuokra, jota on arvioitu erikseen pienten asuntojen osalta. Kaikki vuokrat sisältävät lämmön. Yhtiön kiinteistöissä aloitettiin vuoden 2016 aikana kulutukseen perustuvan vesimaksun periminen. Vuokria korotetaan 1.3.2023 lukien 0,40 €/jm²/kk. Lisäksi autopaikkojen ja saunavuorojen kk-maksuja korotetaan 1.3.2023 lukien.

Vuodelle 2023 taloihin ei ole suunniteltu korjauksia, ainoastaan pakollisia toimenpiteitä toteutetaan. Kehittämistoimenpiteitä jatketaan edelleen, johon liittyen Utahonka I/II (Honkatie 1) D-talon purkutyo

toteutetaan 30.4.2023 mennessä.

Kiinteistö Oy Mäyrä

Kiinteistö Oy Mäyrä omistaa ja hallinnoi kerrostaloa, jossa on 23 asuntoa. Vähemmistöosakkaana on Stora Enso Oyj. Vuodelle 2023 asuntojen käyttöasteeksi on arvioitu noin 94 %. Vuonna 2023 vuokria ei koroteta. Autopaikkojen ja saunavuorojen kk-maksuja korotetaan 1.1.2023 lukien. Utajärven kunnalle oleva peruskorjausaikainen laina maksetaan takaisin 10 vuoden maksuajalla. Muita velkoja yhtiöllä ei ole. Vuodelle 2023 ei ole suunniteltuja remontteja. Tuuletusparvekkeiden korjaustarpeet kustannuksineen tulee selvittää vaalikauden aikana.

	KIINTEISTÖ OY JÄRVENNEITO	KIINTEISTÖ OY MÄYRÄ
Kunnan omistusosuus	100 %	82 %
VUOKRATUOTOT 100 %	628.481,38	128.373,48
Arvio tyhjänä olosta	46.000,00	8.400,00
Korjauksiin	39.430,00	15.290,00
Lainojen lyhennykset	172.859,12	7.093,79
TILIKAUDEN TULOS	0,86	0,43
Lainasaldo 31.12.2022	845.766,79	60.043,08

Asia	Tavoite
1. Kysyntää vastaavat, toimivat vuokra-asunnot	- korkea käyttöaste ja hyvä asukastyytyväisyys
2. Vuokra-asuntojen kunnossapitäminen, asukasviihtyvyyden ylläpito ja parantaminen	- asuntojen kosteusmittaus aina muuttojen yhteydessä ja remontointi tarpeen mukaan. Epäkelpoja asuntoja ei vuokrata ennen remonttia. Remonttien kiireellisyys arvioitava erikseen. - asukaskokouksia vuosittain, vähintään 1/vuosi/yhtiö (lakisääteinen asukasdemokratia)
3. Kehittämistoimenpiteet	- salkutuksen ylläpito/ tarvittaessa päivittäminen - asuntokannan kehittäminen mukaan lukien huonoista kohteista luopuminen hallitusti taloudelliset resurssit huomioiden - sähköisen asuntohakemuksen käyttöönotto

5. HALLINTO- JA TUKIPALVELUPROSESSI

Kunnan hallinto- ja tukipalveluprosessi käsittää kunnan hallinnon ja tukipalveluiden palvelukokonaisuudet. Tehtäväalue sisältää valtuuston, kunnanhallituksen, tilintarkastuksen, lupa- ja valvontalautakunnan, keskusvaalilautakunnan, hyvinvointivaliokunnan ja elinkeinovaliokunnan toimintakulut sekä kunnan johtamisen, edustamisen ja tiedottamisen sekä hallintotiimin menot.

Hallinto tuottaa poikkihallinnollisesti toimialueiden toimistopalvelut, asiakas- ja yhteispalvelut (KELA ja TE-toimisto), henkilöstöpalvelut, talouspalvelut, tietohallintopalvelut, henkilöstön työsuojeluun ja työhyvinvointiin liittyvät yleiset toimenpiteet.

Oulunkaaren kuntayhtymän lakkaamisen myötä talous- ja henkilöstöhallinnon palvelut hankintaan Monetra Oulu Oy:ltä ja ICT-palvelut LapIT Oy:ltä 1.1.2023 alkaen. LapIT Oy:n tuottamien ICT-palveluiden käyttöön-otto on vaiheistettu ja vaiheistuksen mukaisesti palvelutuotanto jatkuu nykyisessä ICT-ympäristössä LapIT Oy:n tuottamana palveluna 1.1.2023 alkaen. Vaiheittainen siirtyminen LapIT Oy:n tuottamaan ICT-ympäristöön ja palveluprosesseihin aloitetaan vuoden 2023 lopulla.

Monetra Oulu Oy:n palvelutuotannon osalta tullaan etenemään myös vaiheittain, palvelutuotanto jatkuu 1.1.2023 alkaen pitkälti nykyisillä tietojärjestelmillä ja palveluprosesseilla. Vaiheittainen siirtyminen aloitetaan Monetran tarjoaman HR-tietojärjestelmän käyttöönottoprojektilla vuoden 2023 keväällä ja tavoitteena on, että uusi järjestelmä on käytössä 1.1.2024 alkaen. Siirtyminen in-house palvelutarjoajien toimintaprosesseihin ja tietojärjestelmiin tulee sitomaan hallintopalveluiden henkilöstön työpanosta merkittävässä määrin vuoden 2023 aikana.

5.1 Hallinto- ja tukipalveluiden käyttötalouden määräraha

Ulkoinen ja sisäinen	TP 2021	TA 2022	Budj. 2023	Muutos % v.22-23	Muutos % v.21-23
HALLINTOPALVELUT					
Myyntituotot	511 908	224 590	467 669	108,2	-8,6
Maksutuotot	3	0	0		
Tuet ja avustukset	32 187	30 000	35 500	18,3	10,3
Muut toimintatuotot	412,58	0	0		
TOIMINTATUOTOT	544 511	254 590	503 169	97,6	-7,6
Henkilöstökulut	-778 694	-683 958	-732 222	7,1	-6,0
Palvelujen ostot	-1 119 143	-997 345	-1 331 344	33,5	19,0
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-53 279	-44 290	-40 240	-9,1	-24,5
Avustukset	-164 700	-95 000	-95 000	0,0	-42,3
Muut toimintakulut	-43 573	-37 600	-36 600	-2,7	-16,0
TOIMINTAKULUT	-2 159 388	-1 858 193	-2 235 406	20,3	3,5
TOIMINTAKATE	-1 614 877	-1 603 603	-1 732 237	8,0	7,3

5.2 Hallinto- ja tukipalveluiden toiminnalliset tavoitteet

LISÄÄ ASUKKAITA	
VALTUUSTOKAUDEN TULOSTAVOITE 2025	
Valtuustotason toimenpiteet 2021–2025	Vuoden 2023 toimenpiteet ja mittarit
<p>Tulostavoite: Väkiluvun ja väestörakenteen kehitys ovat positiivisia Väestön keski-ikä vuonna 2035 on alle 60 vuotta</p> <p>Toimenpiteet: Mahdollistetaan etätyö ja moderni asuminen maaseutumaisessa ympäristössä.</p> <ul style="list-style-type: none"> Sähköisten palveluiden ajantasaistaminen ja kehittäminen <p>Palveluiden toimivuuden ja laadun ylläpitäminen</p> <ul style="list-style-type: none"> Kuntalaiskysely palveluiden toimivuudesta kahden vuoden välein. 	<p>Kehitetään edelleen sähköistä asiointia poikkiallinnollisesti Sähköinen asiointi -palvelulla.</p> <ul style="list-style-type: none"> MITTARI: Sähköisen asioinnin palvelu on käytössä, ja sillä on toteutettu vähintään kahteen palveluun sähköisen asioinnin mahdollisuus. <p>Kehitetään henkilöstön digiosaamista DigiHelppi -hankkeen kautta.</p> <ul style="list-style-type: none"> MITTARI: Kyselyn tulokset henkilöstön digiosaamisen tasosta. <p>Kuntalaiskyselyn tekninen toteutus hallinnon toimesta. Johtoryhmä vastaa toteutuksesta muilta osin.</p> <ul style="list-style-type: none"> MITTARI: Kuntalaiskysely on toteutettu

KUNNAN VETO- JA PITOVOIMA	
VALTUUSTOKAUDEN TULOSTAVOITE 2025	
Valtuustotason toimenpiteet 2021–2025	Vuoden 2023 toimenpiteet ja mittarit
<p>Tulostavoite: Kuntalaiset löytävät ja saavat tiedon helposti yhteisistä asioista.</p> <p>Toimenpiteet: Kuntalaiset aktiivisesti mukaan kunnan kehittämiseen ja toimenpiteiden suunnitteluun.</p> <ul style="list-style-type: none"> Osallisuussuunnitelman mukainen toiminta. Elinvoimaryhmän säännönmukainen toiminta. <p>Kehitetään kuntalaistiedottamista nykyaikaiseksi ja kuntalaisia osallistavaksi.</p> <ul style="list-style-type: none"> Viestinnän monikanavaisuus. 	<p>Laaditaan osallisuussuunnitelma.</p> <ul style="list-style-type: none"> MITTARI: Osallisuussuunnitelma on laadittu. <p>Utajärvi.fi -verkkosivustoa ajantasaistetaan ja selkeytetään. Tiedon löydettävyyttä ja sivuston käytettävyyttä parannetaan toteuttamalla verkkosivuston tekninen uudistus.</p> <ul style="list-style-type: none"> MITTARI: Verkkosivuston tekninen uudistus on toteutettu.

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Utajärven kunnan sisäinen valvonta toteutuu käytännössä kunnan johtamis-, suunnittelu- ja ohjauksen käytännöissä. Sisäisen valvonnan järjestämisvastuu on kunnanhallituksella. Sisäinen valvonta on osa johtamista ja samalla johtamisen apuväline, se tuottaa tietoa ja analyyskejä johdon tarpeisiin. Kunnan sisäistä valvontaa toteutetaan operatiivisella tasolla tilivelvollisten johtavien viranhaltijoiden toimesta. He vastaavat oman alueensa sisäisen valvonnan järjestämisestä ja toimivuudesta.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointi dokumentoidaan systemaattisesti kunnan eri tasoilla. Arvioinnin suorittaminen toimialoittain mahdollistaa kattavan arvion sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan menettelyistä ja niiden toimivuudesta. Arvioinnissa tunnistetaan merkittävien riskien lisäksi toiminnallisia ja taloudellisia ja vahinkoriskejä. Tunnistettujen merkittävien riskien lisäksi esitetään niille määritellyjä riskienhallinnan toimenpiteitä.

Sisäisen valvonnan rakenteet ja menettelytavat perustuvat hallintosääntöön, toiminnan ja talouden suunnitteluun sekä seurannan menettelyihin, toimintojen prosessikuvauksiin ja työ- ja tehtäväkuvauksiin. Keskeisimpänä kehittämishaasteena on riskikartoituksen toteutus määräajoin ja sen pohjalta riskienhallinnan kehittäminen ja organisointi.

Hyvä hallintotapa toteutuu palvelualueilla lakien, sääntöjen ja ohjeiden noudattamisella asioiden valmistelussa, päätöksenteossa ja toimeenpanossa. Keskeisiä, toimintaa ohjaavia normeja ovat muun muassa kuntalaki ja kunnan hallintosääntö sekä muut sisäiset säännöt ja ohjeet. Viran- ja toimenhaltijoiden päätösvaltuudet on määritelty delegointiohjeessa. Hyvä hallinto- ja johtamistapa kuntakonsernissa ohjeistus on hyväksytty vuonna 2014 ja Utajärven kunnan riskienhallintapolitiikka on hyväksytty vuonna 2016. Kuntapäättäjien ja viranhaltijoiden päätöksenteon tueksi tuotetaan neljännesvuosittain ajantasaista tietoa kunnan taloudellisesta tilanteesta.

Sähköiset palvelut

Hallinto- ja tukipalvelut tuottavat poikkihallinnollisesti tukipalveluita muille toimialoille ja näihin kuuluu myös digitalisaation edistämisen tukeminen koko organisaatiossa. Sähköisten palveluiden kehittäminen jatkuu hallintopalveluiden aiemmin tekemän sähköisen asioinnin kehittämiskohteiden kartoituksen pohjalta vuoden 2023 aikana niillä toimenpiteillä, jotka toimialajohtajat ovat kokeneet kehitettäväksi kohteiksi. Aiemmin tehty kartoitus tullaan myös päivittämään vuoden 2023 lopulla, jotta saadaan ajantasainen tilannekuva tarpeista ja toteutusten onnistumisista.

Vuoden 2022 aikana käyttöön otettiin kunnan käytössä olevaan asiahallintajärjestelmään kytkeytyvä sähköinen asiointipalvelu. Vuoden 2023 aikana tullaan mahdollistamaan sähköinen asiointia tätä palvelua hyödyntäen niissä kunnan tuottamissa palveluissa, joiden osalta tämä on nähty toimivaksi ratkaisuksi. Palvelu mahdollistaa sähköisen asioinnin toteuttamisen poikkihallinnollisesti kunnan palveluihin liittyvien hakemusten ja lomakkeiden osalta.

Kunta on mukana Limingan kunnan hallinnoimassa Digihelppi -hankkeessa, jossa panostetaan henkilöstön digitaalisten palveluiden kehittämiseen. Hankkeessa on Utajärven ja Limingan kuntien lisäksi mukana myös Tyrnävän kunta. Hankkeessa kehitetään toimintamalleja ja -tapoja, joilla vahvistetaan henkilöstön digiosaamista, digiosaamisen seuranta ja sekä ylläpitämistä pienissä kunnissa. Hankkeen toteutusaika on 1.9.2022-30.9.2024.

ICT-palvelutuotantoon kohdistuvan muutoksen myötä myös tietohallinnon toimintaa ja yhteistyötä muiden

Oulunkaaren kuntien kanssa joudutaan määrittelemään uudelleen, muutos omat haasteensa tiedonhallinnan ja tietohallinnon kehitystoimintaan kunnassa. Tarkoituksena on vuoden 2023 aikana saattaa toimintaan uudelleen määritelty, koko kuntaorganisaatiota palveleva toimintamalli, joka edistää kokonaisvaltaisesti organisaatiolle asetettujen vaatimusten sekä toiminnassa havaittujen kehityskohteiden toteuttamista tietohallinnon näkökulmasta. Kansallisesti on suunnitteilla, ja tulossa useita muutoksia myös vuoden 2023 aikana, jotka vaativat kunnilta digitalisaation kehitystyötä.

Julkisen hallinnon tiedonhallintaa ohjaavan ja edistävän lainsäädännön toimeenpanoa jatketaan vuoden 2023 aikana. Utajärven kunta toteutti sähköisen arkiston teknisen käyttöönoton vuonna 2022, ja vuoden 2023 aikana jatketaan hallinnollista käyttöönottoa ja sähköisen säilyttämisen jalkauttamista toimintaan.

Tietosuoja ja tietoturva

Tietosuoja ja tietoturva ovat yhdessä tärkeä osa Utajärven kunnan toiminnan ja palveluiden laatua. Tietoturvallisuuden kokonaisvaltainen hallinta ja varautuminen korostuvat erityisesti digitalisaation myötä. Tietoturvallisuus ja tietosuojan toteutuminen liittyvät myös oleellisesti jokaisen työntekijän arkipäivän työtehtäviin ja työtapoihin. Vuoden 2023 aikana jatketaan kunnan tietoturvallisuuden tilan kehittämistä mm. seuraavilla toimenpiteillä:

- Kunnan tietoturvapoliitikan päivitys viivästyi vuoden 2022 aikana ja tämä päivitys ja ajantasaistaminen tullaan toteuttamaan vuoden 2023 aikana. Tietoturvapoliitikassa kuvataan kunnan tietoturvan ja tietosuojan keskeiset periaatteet, tavoitteet, roolit ja vastuut. Poliitikka toimii perustana kunnan tietoturvallisuutta ja tietosuojaa koskeville ohjeille, joiden tehtävänä on tarkentaa politiikkaa ja auttaa sen käytäntöön soveltamisessa.
- Kunnan digitaalisen turvallisuuden ja ICT-varautumisen tilaa tarkastellaan ja tarpeen mukaan kehitetään ICT-palvelutuotantoon kohdistuvan muutoksen yhteydessä.
- Vuoden 2022 aikana säännöllisenä toimintansa aloittaneen tietoturvatyöryhmän toimintaa kehitetään osallistamalla toimialat enemmän ja aiemmin toimintaan niiltä osin, kun ajankohtaisena olevat ja käsiteltävät asiat heitä koskee.

5.3 Henkilöstösuunnitelma

Nykyaikainen johtaminen on osa Utajärven kunnan strategiaa. Utajärven kunnan henkilöstöohjelman visio on kunnan strategiaa toteuttava, hyvinvoiva, ammattitaitoinen, osaamistaan uudistava, yhteistyötaitoinen, laatu- ja kustannustietoinen henkilöstö. Kunnan henkilöstöpolitiikan tavoitteena on vahvistaa kunnan tiimiorganisaatiota, yhteisöllisyyttä, kiinnittää huomiota henkilöstön jaksamiseen ja taata mahdollisuudet henkilökunnan keskeiseen vuorovaikutukseen. Kunnan yhteisöllisyyttä rakennetaan määrätietoisesti. Tavoitteena on, että jokainen työntekijä tuntee kuuluvansa kunnan työyhteisöön, arvostaa kunnan toimintaajatusta ja sitoutuu kunnan yhteisiin tavoitteisiin ja viestittää positiivisista asioista niin ulkoisesti kuin sisäisesti.

Henkilöstösuunnittelun keskeisin lähtökohta on huolehtia henkilöstön osaamisen ja työhyvinvoinnin ylläpitämisestä ja kehittämisestä. Edellä mainittuihin kokonaisuuksiin resursointi varmistaa henkilöstön osaamisen, työmotivaation ja laadukkaan palvelutuotannon.

Työntekijöiden hyvinvointia edistetään mm. epassilla, työergonomialla ja kuntoutuksilla. Työnantaja voi sportti- ja kulttuuripassin avulla palkita, kannustaa ja aktivoida henkilöstöään tarjoamalla heille omaehtoista liikuntaa ja kulttuuripalveluja. Passin arvo on työntekijälle 120 €/vuosi ja työnantajakustannukset perustuvat sen todelliseen käyttöön. Kunnan työntekijöillä on käytössään veroton työsuohdepolkupyöräetu osana palkkaa enintään 1200 euroon asti vuodessa (etu annetaan palkanosana).

Yhteistyötoimikunta toimii henkilöstön hyvinvoinnin edistämiseksi. Henkilöstöpalaverit jatkavat toimintaansa. Kunnassa toimii esimiestyöryhmä.

5.4 Henkilöstö

Henkilöstöjohtamisessa korostuu pitkäjänteinen henkilöstövoimavarojen suunnittelu, jonka lähtökohdan ja perustan muodostavat organisaation visio, strategia ja arvot. Kunnan strategisen henkilöstöjohtamisen tavoitteena on sekä organisaation tuloksellisuuden ja kilpailukyvyyn, että työelämän laadun samanaikainen toteutuminen. Henkilöstöstrategiassa määritellään henkilöstöön kohdistuvat määrälliset ja rakenteelliset sekä osaamiseen ja työhyvinvointiin liittyvät tavoitteet. Strategian määrittelyssä otetaan huomioon myös organisaation taloudelliset resurssit. Strategisen henkilöstösuunnittelun tavoitteena on tunnistaa henkilöstön vahvuudet ja kehittämiskohteet sekä toimintaympäristön muutoksiin kytkeytyvät mahdollisuudet ja uhat.

Kunnassa on 1.1.2023 täytettynä 139,98 virkaa ja toimea, joista vakituisesti täyttämättä on 20,8 kpl.

Utajärven kunta	1.1.2019	1.1.2020	1.1.2021	1.1.2022	1.1.2023
Elinvoimapalvelut	1	0	0	0,2	0,2
Elinympäristöpalvelut	32,7	30,7	27,3	26,2	28,18
Hyvinvointipalvelut	3	2,3	2,75	3,25	3,25
Kasvatuspalvelut	64,8	63	72,2	78,6	88,6
Hallinto/tukipalvelut	10,22	10,7	10,75	10,75	11,75
Yhteensä	111,72	106,7	113	119	131,98

Hallintopalveluiden budjettialueella on 11,75 vakituista täytettyä virkaa/toimea. Hallintojohtajan työpanoksesta menee 25 % työllistämiseen. Asiointipisteen palveluja myydään Kelalle noin 30 % ja TE- toimistolle 10 % palvelusihteerin työajasta.

Hyvinvointipalveluissa on vakituisia työntekijöitä 3,25. Elinvoimapalvelu ostaa 20 % kulttuurituottajan ja 20 % palvelu- ja viestintäsihteerin työpanosta. Lisäksi on 50 % työhyvinvointikoordinaattori.

Kasvatuspalveluissa on 88,6 vakinaista virkaa tai toimea. Kasvatuspalveluissa on 17 määräaikaista tehtävää.

Elinympäristöpalveluissa on 28,18 vakinaista virkaa tai toimea. Ympäristöterveydenhuollon palvelut hoidetaan alueellisena, Pudasjärven kaupungin ollessa vastuukuntana.

Lomituspalvelujen hallinnon hoitaa Muhoksen kunta. Kansalaisopistopalvelut ostetaan Muhokselta. Yleisen edunvalvonnan järjestää valtio. Maataloushallinnon palvelut hoidetaan yhteistoiminta-alueena Oulun kaupungin ollessa vastuukunta. Asiakasvastaanotto hoidetaan ajanvarausperiaatteella. Työterveyshuolto ostetaan Oulunkaaren Työterveys Oy:ltä.

6. HYVINVOINTIPROSESSI

Kunnan hyvinvointiprosessi käsittää kunnan hyvinvointi- ja sivistyspalvelukokonaisuudet. Hyvinvointipalveluihin kuuluvat maahanmuutto-, työllisyyspalvelut sekä yleinen hyvinvoinnin- ja terveyden edistäminen. Sivistyspalveluihin kuuluvat kirjasto, kulttuuri, liikunta- ja nuorisopalvelut sekä etsivä nuorisotyö.

Hyvinvointipalveluiden tavoitteena on kokonaisvaltainen ja laaja-alainen kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen strategisten tavoitteiden ja hyvinvointikertomukseen linjattujen painopisteiden ohjaamana. Hyvinvoinnin edistämiseen sisältyy myös turvallisuus.

Hyvinvoinnin edistämistyötä tehdään poikkihallinnollisesti jokaisella kunnan toiminta-alueella, joten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vastuu kunnassa jakaantuu kaikkien hallinnonalojen kesken. Hyvinvointityö toimii tiiviissä yhteistyössä kasvatuspalveluiden kanssa huolehtien yhdessä kunnan hyvinvoinnin ja sivistystyön laatisesta.

6.1 Hyvinvointipalvelut

6.1.1 Hyvinvointipalveluiden käyttötalouden määräraha

Ulkoinen ja sisäinen	TP 2021	TA 2022	Budj. 2023	Muutos % v.22-23	Muutos % v.21-23
HYVINVOINTIPALVELUT					
Myyntituotot	66 500	91 250	125 200	37,2	88,3
Maksutuotot	0	2 500	2 500		
Tuet ja avustukset	251 486	313 000	373 000	19,2	48,3
Muut toimintatuotot	0	2 000	2 000		
TOIMINTATUOTOT	317 986	408 750	502 700	23,0	58,1
Henkilöstökulut	-853 835	-1 172 248	-1 043 419	-11,0	22,2
Palvelujen ostot	-10 932 019	-12 252 593	-421 634	-96,6	-96,1
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-19 215	-80 910	-96 310	19,0	401,2
Avustukset	-53 542	-88 800	-88 800	0,0	65,8
Muut toimintakulut	-29 686	-63 480	-63 480	0,0	113,8
TOIMINTAKULUT	-11 888 298	-13 658 031	-1 713 643	-87,5	-85,6
TOIMINTAKATE	-11 570 311	-13 249 281	-1 210 943	-90,9	-89,5

Hyvinvointipalveluiden määrärahojen jakautuminen

Ulkoinen + Sisäinen	TA2022	TA2023
HYVINVOINTIPALVELUT yht.		
TOIMINTAKATE	-13 249 281	-1 210 943
Maahanmuuttajapalvelut		
TOIMINTAKATE	9 100	12 852
Työllistäminen		
TOIMINTAKATE	-415 291	-427 558
SIVISTYSPALVELUT yht.		
TOIMINTAKATE	-614 067	-547 770
Kulttuuritoiminta		
TOIMINTAKATE	-325 675	-312 818
Liikuntapalvelut		
TOIMINTAKATE	-170 536	-107 975
Nuorisotyö		

TOIMINTAKATE	-93 532	-96 450
Etsivänuorisotyö		
TOIMINTAKATE	-24 324	-25 127

6.1.2. Hyvinvointipalveluiden toiminnalliset tavoitteet

LISÄÄ TYÖPAIKKOJA	
VALTUUSTOKAUDEN TULOSTAVOITE 2025	
Valtuustotason toimenpiteet 2021–2025	Vuoden 2023 toimenpiteet ja mittarit
<p>Tulostavoite: Elinkeinorakenteen monipuolistaminen. Yrityksien määrän lisääminen.</p> <p>Toimenpiteet: Kehitetään kunnan omia työllisyyspalveluita huomioiden hyvinvointialueen ja TE-palveluiden kuntiin siirron vaikutukset.</p>	<p>Toiminnan toteuttaminen tuleva TE2024-uudistus huomioiden.</p> <ul style="list-style-type: none"> • MITTARI: Työttömyysprosentti alle Pohjois-Pohjanmaan keskiarvon

LISÄÄ ASUKKAITA	
VALTUUSTOKAUDEN TULOSTAVOITE 2025	
Valtuustotason toimenpiteet 2021–2025	Vuoden 2023 toimenpiteet ja mittarit
<p>Tulostavoite: Kuntalaisten hyvinvoinnin edistyminen hyvinvointikertomukseen ja kokemustietoon perustuen.</p> <p>Toimenpiteet: Lapset ja nuoret: Lapsiperheiden palvelut ja lasten harrastustoiminta</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jokaisella lapsella on sellaista tekemistä, josta tulee hyvä mieli. • Onnellinen ja turvallinen lapsuus ja nuoruus. • Myönteisen itsetuntemuksen vahvistaminen. • Hyvät harrastukset. • Nuoren mielen hyvinvoinnin edistäminen <p>Kaikki kuntalaiset: Yhteisöllisyys, kuntalaisten kuuleminen ja työikäisten harrastustoiminta.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Työllisyyden edistäminen • Hyvät harrastukset hyvinvoinnin edistäjinä. • Liikunnallisen elämäntavan vahvistaminen. 	<p>Monipuolinen harrastus- ja kerhotoiminta. Alhaiset osallistumismaksut.</p> <ul style="list-style-type: none"> • MITTARI: Kävijämäärä kerhoissa ei laske <p>Lasten- ja nuorten ennaltaehkäisevien tukipalvelujen resurssit ovat riittävät</p> <ul style="list-style-type: none"> • MITTARI: Jokainen nuori lähtee ja pääsee opiskelemaan peruskoulun jälkeen • MITTARI: nuorisotyöttömyyden seuranta, nuorisotyöttömyys ei nouse <p>Tapahtumien järjestäminen yhteistyössä järjestöjen ja seurojen kanssa</p> <ul style="list-style-type: none"> • MITTARI: Yhteistyössä järjestettyjen tapahtumien määrä ja osallistujamäärät säilyy ennallaan <p>Harrastemahdollisuuksien löytäminen Elintapa- ja liikuntaneuvonnan sekä liikunnallisen elämäntavan vahvistaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> • MITTARI: Neuvontaa ja ohjausta saatavilla Uuintimatkat • MITTARI: osallistujamäärät kevään ja syksyn uuintimatkoille pysyy ennallaan

<ul style="list-style-type: none"> • Ennalta ehkäisevän päihdetyön kehittäminen. • Osallisuuden ja yhteisöllisyyden edistäminen. • Turvallisuuden edistäminen. • Kansansairauksien ennaltaehkäisy. <p>Ikäihmiset: Ikäihmisten kotona pärjäämisen tukeminen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Turvallinen asuminen ja turvallisuudentunne. • Yksinäisyyden vähentäminen • Kaatumisen ehkäisy 	<p>Ennaltaehkäisevä päihdetyön suunnitelman noudattaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> • MITTARI: EPT-suunnitelma valmis vuoden 2023 loppuun mennessä <p>Turvallisen asumisen kehittäminen</p> <ul style="list-style-type: none"> • MITTARI: Kylien turvallisuussuunnitelmien päivittäminen ja varautumisen kehittäminen jatkuu
--	---

KUNNAN VETO- JA PITOVOIMA	
VALTUUSTOKAUDEN TULOSTAVOITE 2025	
Valtuustotason toimenpiteet 2021–2025	Vuoden 2023 toimenpiteet ja mittarit
<p><u>Tulostavoite:</u> Kuntalaiset löytävät ja saavat tiedon helposti yhteisistä asioista.</p> <p><u>Toimenpiteet:</u> Kuntalaiset aktiivisesti mukaan kunnan kehittämiseen ja toimenpiteiden suunnitteluun.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Osallisuussuunnitelman mukainen toiminta. • Elinvoimaryhmän säännönmukainen toiminta. <p><u>Tulostavoite:</u> Järjestetään eri väestöryhmille suunnattuja tapahtumia.</p> <p><u>Toimenpiteet:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Järjestetään eri vuodenaikoina kaikille ikäryhmille onnellisuutta ja yhteisöllisyyttä edistäviä tapahtumia yhdessä yritysten, kyläyhteisöjen ja muiden sidosryhmien kanssa. • Kehitetään merkittäviä elinvoimaa tukevia tapahtumien järjestämistä yhteistyössä järjestöjen kanssa. 	<p>Otetaan käyttöön osallistava budjetointi ja osallistetaan kuntalaiset määrärahan käyttöön</p> <ul style="list-style-type: none"> • MITTARI: Osallistavan budjetoinnin määräraha on käytetty kuntalaisten esityksen mukaisesti <p>Koko perheen tapahtumien järjestäminen</p> <ul style="list-style-type: none"> • MITTARI: Tapahtumamäärät säilyvät ennallaan <p>Nuorille suunnattua kulttuurikasvatusta kehitetään</p> <ul style="list-style-type: none"> • MITTARI: Nuorten kulttuuritapahtumat lisääntyvät <p>Kylien kulttuuripalveluja kehitetään</p> <ul style="list-style-type: none"> • MITTARI: Taidetta kylille (TAIKE) hanke toteutetaan vuoden 2023 aikana

Maahanmuuttopalvelut tekevät monialaista verkostoyhteistyötä ja kotoutumistoimenpiteitä auttaen maahanmuuttajia sopeutumaan suomalaiseen yhteiskuntaan samalla tukien heitä oman kulttuuri-identiteetin säilyttämisessä. Edistetään myös suomalaisen yhteiskunnan ja kuntalaisten ymmärrystä muista kulttuureista. Utajärven kunta vastaanottaa vuosittain kiintiöpakolaisia, oleskeluluvan saaneita turvapaikanhakijoita, hätätapauslistalta sekä ns. Euroopan sisäisin siirroin saapuvia henkilöitä. Lisäksi meille muuttaa maahanmuuttajataustaisia henkilöitä myös esimerkiksi perhe- ja työperäisin syin.

Työllistämispalveluiden tavoitteena on hoitaa työllisyyttä ratkaisukeskeisellä toimintamallilla, jossa keskitytään yksilön vahvuuksien vahvistamiseen ja niiden esteiden poistamiseen, jotka ovat työllistymisen esteenä. Toiminta lähtee yksilön tarpeesta ja se on luonteeltaan moniammatillista verkostotyötä.

Työllistämispalvelujen ensisijaisiksi kohderyhmiksi määritellään alle 30-vuotiaat nuoret, vähintään 300 päivää työmarkkinatukea työttömyyden perusteella saaneet henkilöt ja moniammatillista tukea tarvitsevat asiakkaat. Työllisyyspalveluissa valmistaudutaan aktiivisesti TE2024-uudistukseen eli työllisyyspalveluiden siirtoon kuntien järjestämistä vastuulle 1.1.2025 alkaen.

Nuorten työpajatoiminnan palvelusuunnitelma on toteuttaa nuorten työpajatoimintaa seinättömän työpaikallin mukaisesti ja tarjota nuoren tarpeesta lähtevää yhteiskuntaan sijoittumista tukevaa ja voimavaroitettavaa toimintaa yksilöllisesti. Tavoitteena on nuoren osallisuuden tukeminen ja yhteiskuntaan sijoittuminen, koulutusvalmiuksien parantaminen, opintojen loppuun suorittamisen edistäminen ja tukea avoimille työmarkkinoille sijoittumista. Nuorten työpajatoiminnan toteuttamiseen ei haeta valtionavustusta vuodelle 2023, koska nuorten työpajalle ei ole resursoitu opetus- ja kulttuuriministeriön linjauksen mukaista kahta henkilötyövuotta.

Etsivä nuorisotyö on erityisnuorisotyötä. Sen kohderyhmänä on kaikki alle 29-vuotiaat utajärveläiset tuen tarpeessa olevat nuoret. Ohjaamme heidät sellaisten palvelujen ja tuen piiriin, jolla edistetään heidän kasvuaan ja itsenäistymistään sekä pääsyä koulutuksiin ja työmarkkinoille. Ohjus, opastus ja rinnalla kulkeminen myös arkisessa elämähallinnassa, kuten virastoissa asioimisessa ja taloudellisessa elämäntavassa, ovat etsivän nuorisotyön oleellinen osa. Etsivä nuorisotyö on vapaaehtoista ja luottamuksellista. Nuorelle tarjotaan mahdollisuus varhaiseen tukeen hänen omien toiveiden mukaisesti. Nuorta autetaan rakentamaan elämästään sellaista, että hän on tyytyväinen ja pääsee eteenpäin. Pyritään lisäämään nuorten valmiuksia koulutukseen ja työelämään kiinnittymiseen. Tuetaan elämäntaitojen vahvistamisessa yksilöllisten haasteiden ratkaisemisen kautta sekä autetaan nuorta luomaan vertaisyhteisöjä itselleen.

Vasite-tiimi on hyvinvointipalveluiden henkilöstön tiimi. Siihen kuuluvat kulttuuri, kirjasto, nuoriso- ja liikunta, etsivä nuorisotyö, työllisyyspalvelut, maahanmuuttopalvelut ja yleisen hyvinvoinnin edistämisen henkilökunta. Tiimin palvelut ovat koko kuntaa ja kuntalasia koskevia palveluita, jotka kuuluvat myös vapaa-ajan asukkaille. Tiimin tuottamat palvelut ovat olennainen osa kunnassa tehtävää ja tuotettavaa hyvinvointia. Tiimin tehtävänä on luoda, kehittää, suunnitella ja seurata kunnassa tuotettavaa hyvinvointityötä poikkihallinnollisessa yhteistyössä.

Kansalaisopiston palvelut ostetaan Muhoksen kunnalta. Utajärven kunta korvaa Muhoksen kunnalle kustannukset niistä kursseista, jotka järjestetään Utajärvellä. Hallintokuluista Utajärven kunta maksaa osansa samassa suhteessa kuin opiston tunnit jakautuvat Muhoksen ja Utajärven kuntien välillä. Kunta tukee Utajärven kuntalaisten osallistumista kursseille OjO-setelillä. Kansalaisopisto vastaa kurssitarjonnassaan Utajärvellä kuntalaisten tarpeisiin.

Kirjasto tekee monipuolisesti työtä lukutaidon ja elinikäisen oppimisen puolesta. Kirjasto tarjoaa kuntalaisille mahdollisuuksia osallisuuden kokemuksiin ja huomioi toiminnassaan myös erityisryhmät. Kirjasto on kuntalaisille avoin ja turvallinen paikka viettää aikaa ja kokea elämyksiä. Omatoimikirjaston ja laajan elektronisten aineistojen tarjonnan myötä kirjaston palvelut ovat saavutettavissa myös henkilökunnan palveluajan ulkopuolella. Kirjasto vastaa kuntalaisten tarpeisiin kirjastolain mukaisesti.

Kulttuuripalvelut tuottavat ja edistävät kulttuurin saavutettavuutta kuntalaisille. Keskiössä ovat monipuoliset tapahtumat, kulttuurikasvatussuunnitelman toteutuminen ja strategian mukainen kulttuurihyvinvointia edistävä työ. Kulttuuripalveluita järjestetään laaja-alaisesti eri kulttuurin aloilta tasa-arvoisesti ja yhdenvertaisesti kaikille kuntalaisille. Kulttuuripalvelut kehittävät kulttuuritoimintaa Utajärvellä paikallisiin olosuhteisiin ja tarpeisiin perustuen. Pyritään vahvistamaan Utajärven vetovoimaa.

Liikunta- ja nuorisopalveluiden toiminnan kehittäminen ja toteuttaminen perustuvat paikallisiin tarpeisiin ja valtakunnallisiin linjauksiin. Kunta järjestää laadukkaasti, monipuolisesti ja tasa-arvoisesti nuoriso- ja liikuntapalveluita kuntalaisille. Liikuntapalvelut tuottavat monipuolista liikunnallisen elämäntavan edistävää toimintaa. Yhteistyötä tehdään paikallisten toimijoiden, seurojen ja alueellisten yhteistyöverkostojen kanssa.

Nuorisopalveluiden tehtävänä on nuoren kasvun, kehityksen ja itsenäisyyden tukeminen. Huolehditaan kokonaisvaltaisesti lasten ja nuorten psyykkisen, fyysisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämisestä. Alueellisten kasvu- ja elinolosuhteiden kehittäminen ja arviointi tukevat nuoren kasvua pitkäjänteisesti. Nuorisopalvelut tekevät tiivistä yhteistyötä kasvatustalveluiden kanssa ja pyrkii vastaamaan nuorten arkielämän tarpeisiin ja haasteisiin. Ennaltaehkäisevä työ on osa nuorten kanssa tehtävää päivittäistä työtä. Alueelliset ja valtakunnalliset verkostot tukevat kuntien välistä yhteistyötä. Kunnassa toimiva nuorisovaltuusto on tärkeä nuorten osallisuutta tukeva kumppani.

Liikunta- ja nuorisopalvelut järjestetään kunnan omana toimintana vuoden 2023 lukien.

Hyvinvoinnin edistämistyön tarkoituksena on kehittää ja tunnistaa tarpeet, jotka vaikuttavat kuntalaisten kokemaan onnellisuuteen ja hyvinvointiin. Tietoon perustuen järjestetään tapahtumia, tilaisuuksia ja luentoja. Verkostoyhteistyö hyvinvointialueelle ja yhteistyötahoihin on merkittävä osa hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden kehittämistä. Ennaltaehkäisevän työn jatkuva kehittäminen ja toimintatapojen juurruttaminen on poikkihallinnollisesti koko kunnan tehtävä.

7. KASVATUSPALVELUT

Utajärven kunnan kasvatustaloudet tarjoaa kuntalaisille kehittyneet, asiakaslähtöiset palvelut, jotka antavat kunnassa asuville lapsille ja nuorille edellytykset turvalliseen kasvuun. Kasvatustalouksien toimialaan kuuluvat varhaiskasvatus, esi- ja perusopetus sekä lukiokoulutus. Tästä muodostuu Utajärven lapsille ehyt yhteinen kasvu- ja koulupolku varhaislapsuudesta nuoruuteen.

Kasvatustalouksien tehtävänä on monipuolisten ja nykyaikaisten kasvatustalouksien ja koulutustalouksien tarjoaminen valtakunnallisten ja koulutuksen järjestäjäkohtaisten varhaiskasvatus- ja opetussuunnitelmien mukaisesti. Päämääränä on ajatteleva, toimiva ja tyytyväinen kuntalainen, joka viihtyy ja haluaa asua paikkakunnallaan. Tähän päästään luomalla vahvat edellytykset lasten ja nuorten henkiselle, sosiaaliselle ja fyysiselle kasvuille.

7.1 Kasvatustalouksien käyttötalouden määräraha

Ulkoisen ja sisäinen	TP 2021	TA 2022	Budj. 2023	Muutos % v.22-23	Muutos % v.21-23
KASVATUSTALOUKSET					
Myyntituotot	373 261	302 620	356 420	17,8	-4,5
Maksutuotot	126 543	175 012	57 900	-66,9	-54,2
Tuet ja avustukset	175 670	118 800	86 000	-27,6	-51,0
Muut toimintatuotot	16 533	21 500	21 500	0,0	30,0
TOIMINTATUOTOT	692 007	617 932	521 820	-15,6	-24,6
Henkilöstökulut	-4 003 396	-4 215 996	-4 226 323	0,2	5,6
Palvelujen ostot	-2 079 108	-1 901 564	-2 577 164	35,5	24,0
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-281 971	-255 270	-259 430	1,6	-8,0
Avustukset	-129 426	-102 891	-102 891	0,0	-20,5
Muut toimintakulut	-87 468	-96 580	-100 400	4,0	14,8
TOIMINTAKULUT	-6 581 369	-6 572 301	-7 266 208	10,6	10,4
TOIMINTAKATE	-5 889 363	-5 954 369	-6 744 388	13,3	14,5

7.2 Kasvatustalouksien määrärahojen jakautuminen

Ulkoisen + Sisäinen	TP2020	TP2021	TA2022	TA2023
Kasvatustaloudet yht.				
TOIMINTAKATE	-5 576 367	-6 260 910	-5 954 369	-6 744 388
Peruskoulu				
TOIMINTAKATE	-3 190 994	-3 586 840	-3 699 665	-4 190 112
Peruskoulu 0 - 5 lk				
TOIMINTAKATE	-1 305 466	-1 412 160	-1 483 272	-1 786 768
Peruskoulu 6 - 9 lk				
TOIMINTAKATE	-1 567 096	-1 573 280	-1 602 373	-1 848 175
Koulujen yhteiset				
TOIMINTAKATE	-213 691	-362 250	-357 050	-407 295
Esiopeetus				
TOIMINTAKATE	-87 701	-203 130	-190 076	-206 854
Lukio				
TOIMINTAKATE	-688 366	-739 000	-757 466	-910 725
PÄIVÄHOITOPALVELUT				
TOIMINTAKATE	-1 179 692	-1 317 110	-1 450 463	-1 635 600

7.3 Kasvatuspalveluiden toiminnalliset tavoitteet

LISÄÄ ASUKKAITA	
VALTUUSTOKAUDEN TULOSTAVOITE 2025	
Valtuustotason toimenpiteet 2021–2025	Vuoden 2023 toimenpiteet ja mittarit
<p><u>Tulostavoite:</u> Väkiluvun ja väestörakenteen kehitys ovat positiivisia Väestön keski-ikä vuonna 2035 on alle 60 vuotta</p> <p><u>Toimenpiteet:</u> Rakennetaan Utajärven brändiä ja markkinointia onnellisen yhteisön ympärille.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Markkinoidaan tontteja, asuntoja, viihtyisää ja maaseutumaista ympäristöä sekä luontoharrastusmahdollisuuksia. <p>Väkiluvun ja väestörakenteen myönteisen kehittymisen tueksi toteutetaan lapsiperhepakettia.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lapsiperhepaketti: maksuton varhaiskasvatus, aamu- ja iltapäiväkerhotoiminta 1-3 luokkalaisille, kotihoidontuen kuntalaisä <p>Sitoudutaan maahanmuuttoon ja kansainvälisyyteen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Toteutetaan säännöllistä aikuisten maahanmuuttajien perusopetusta. 	<p>Jatketaan lukion markkinointia päivitetyn markkinointisuunnitelman mukaisesti</p> <ul style="list-style-type: none"> • MITTARI: syksyllä 2023 lukion aloittavassa ryhmässä vähintään 15 opiskelijaa <p>Ylläpidetään kunnan mainetta laadukkaan perusopetuksen järjestäjänä</p> <ul style="list-style-type: none"> • MITTARI: Yli 90 % huoltajista on erittäin tyytyväisiä tai tyytyväisiä perusopetuksen toteuttamiseen <p>Ylläpidetään laadukkaan varhaiskasvatuksen ja lapsiperhepaketin tunnettavuutta</p> <ul style="list-style-type: none"> • MITTARI: 1-6 -vuotiaiden lasten määrä kunnassa ei laske vuoden 2023 aikana <p>Jatketaan maksuttoman varhaiskasvatuksen, 1–3 luokkalaisille tarjottavan aamu- ja iltapäiväkerhotoiminnan sekä kotihoidontuen kuntalaisä toteuttamista.</p> <p>Toteutetaan perusopetukseen valmistavaa opetusta</p> <ul style="list-style-type: none"> • MITTARI: kuntaan muuttaneiden perusopetusikäisten maahanmuuttajien osallistuminen ko. opetukseen <p>Kartoitetaan tarvetta ja toteutusvaihtoehtoja aikuisten perusopetukselle</p> <ul style="list-style-type: none"> • MITTARI: Kartoitus on toteutettu
<p><u>Tulostavoite:</u> Kuntalaisten hyvinvoinnin edistyminen hyvinvointikertomukseen ja kokemustietoon perustuen.</p> <p><u>Toimenpiteet:</u> Kaikki kuntalaiset:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Työllisyyden edistäminen 	

<ul style="list-style-type: none"> • Hyvät harrastukset hyvinvoinnin edistäjinä. • Liikunnallisen elämäntavan vahvistaminen. • Ennalta ehkäisevän päihdetyön kehittäminen. • Osallisuuden ja yhteisöllisyyden edistäminen. • Turvallisuuden edistäminen. • Kansansairauksien ennaltaehkäisy. <p>Lapset ja nuoret:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jokaisella lapsella on sellaista tekemistä, josta tulee hyvä mieli. • Onnellinen ja turvallinen lapsuus ja nuoruus. • Myönteisen itsetuntemuksen vahvistaminen. • Hyvät harrastukset. 	<p>Ollaan mukana järjestämässä kerhotoimintaa ”Harrastamisen Suomen malli” -hankkeen kautta yhdessä kunnan nuorisotoimen ja 4H:n kanssa.</p> <p>MITTARI: Hankkeen puitteissa syksyllä 2021 käynnistyneet kerhot jatkavat toimintaansa vuonna 2023.</p>
---	---

KUNNAN VETO- JA PITOVOIMA	
VALTUUSTOKAUDEN TULOSTAVOITE 2025	
Valtuustotason toimenpiteet 2021–2025	Vuoden 2023 toimenpiteet ja mittarit
<p>Tulostavoite: Kuntalaiset löytävät ja saavat tiedon helposti yhteisistä asioista.</p> <p>Toimenpiteet: Kuntalaiset aktiivisesti mukaan kunnan kehittämiseen ja toimenpiteiden suunnitteluun.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Osallisuussuunnitelman mukainen toiminta. • Elinvoimaryhmän säännönmukainen toiminta. <p>Kehitetään kuntalaistiedottamista nykyaikaiseksi ja kuntalaisia osallistavaksi.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Viestinnän monikanavaisuus 	<p>Otetaan oppilas- ja opiskelijakunnat osaksi kunnan päätöksentekoa.</p> <ul style="list-style-type: none"> • MITTARI: oppilaskunnan aloitteita toteutuu koulun arjessa vuoden aikana <p>Tuetaan koulun vanhempaintoimikunnan toimintaa.</p> <ul style="list-style-type: none"> • MITTARI: Jokaisessa vanhempaintoimikunnan kokouksessa on opettajakunnan edustaja paikalla.

Esiopetus, peruskoulu ja lukio

Utajärven koulussa toimii esiopetus, perusopetus ja lukio. Esiopetuksessa on 20 lasta yhdessä opetusryhmässä. Perusopetuksen oppilasmäärä on 298. Rinnakkaisluokkia on kaksi jokaisessa perusopetuksen ikäluokassa. Vuosiluokat 1-5 toimivat luokanopetuksessa (alakoulu) ja vuosiluokat 6-9 aineenopetuksessa (yläkoulu). Vuosiluokkien 1-5 opetus järjestetään pääasiassa koulun uudella puolella ja vuosiluokat 6-9 sekä

lukio toimivat vanhalla puolella. Kaksi alakoulun luokkaa opiskelee väistötiloiksi hankituissa parakeissa. Lukiossa opiskelee yhteensä 67 opiskelijaa yksisarjaisessa yleislukiossa. Koulu järjestää myös kunnan aamu- ja iltapäivätoiminnan.

Utajärven koulu antaa tasokasta kasvatusta ja opetusta ajanmukaisessa ja viihtyisässä oppimisympäristössä, jossa vallitsee turvallinen ja innostava ilmapiiri. Kaikessa toiminnassa keskiössä on oppilas. Jokaiselle oppilaalle taataan parhaat mahdolliset edellytykset kasvuun ja oppimiseen. Sekä perusopetuksen että lukion puolella panostetaan jatkossakin vahvasti kansainvälisyyteen ja tietoteknisiin taitoihin. Lukion markkinoinnin tavoitteena on vähintään 15 opiskelijan aloittava ryhmä syyslukukaudella 2023.

Varhaiskasvatus

Keisarintien päiväkodissa on neljä ryhmää; Koiramäki 0-2-vuotiaille; Vaahteramäki 2-3-vuotiaille, Huvikummun vuorohoitoryhmä 0-6-vuotiaille. Lisäksi on varhaiskasvatuksen aamu- ja iltapäiväkerho esiopetusikäisille. Varhaiskasvatusta tarjotaan myös Hyvinvointitalon siivessä, jossa sijaitsevat Kissankulman ja Tassulan 3-5-vuotiaiden ryhmät. Varhaiskasvatuksen kysyntä on kasvanut etenkin alle kolme, sekä juuri kolme vuotta täyttäneiden osalta. Päiväkodissa on maksimissaan paikka 96:lle lapselle. Varhaiskasvatuksen aamu- ja iltapäivätoiminnassa on 13 paikkaa. Työntekijöitä on yhteensä 26, heistä yksi on oppisopimusopiskelija.

Varhaiskasvatus on osa suomalaista koulutusjärjestelmää ja tärkeä vaihe lapsen kasvun ja oppimisen polulla. Varhaiskasvatus tukee ja täydentää kotien kasvatustehtävää ja vastaa omalta osaltaan lasten hyvinvoinnista. Toiminta tapahtuu pitkälti pienryhmissä, jolloin lapsen varhaiskasvatussuunnitelman mukaiset vahvuudet, kiinnostuksen kohteet sekä yksilölliset tarpeet tulevat huomioituiksi. Varhaiskasvatus on lasten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistävä ja syrjäytymistä ehkäisevä palvelu. Varhaiskasvatuksessa opitut tiedot ja taidot vahvistavat lasten osallisuutta sekä aktiivista toimijuutta yhteiskunnassa.

Tarjoamme laadukasta ja lapsen yksilölliset tarpeet huomioivaa varhaiskasvatusta. Tavoittemme on varmistaa, että lapsella on ympärillään välittäviä ihmisiä ja hän kokee tulevaisuutensa kuulluksi ja arvostetuksi yhteisön jäsenenä.

8. TULOSLASKELMAOSA

ULKOINEN JA SISÄINEN	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatulot	5 102 701	5 122 893	5 450 228	5 450 228	5 450 228
Myyntitulot	3 361 125	3 130 714	3 702 223	3 702 223	3 702 223
Maksutulot	177 841	345 512	138 400	138 400	138 400
Tuet ja avustukset	565 376	576 340	494 500	494 500	494 500
Muut toimintatuotot	998 359	1 070 327	1 115 105	1 115 105	1 115 105
Toimintamenot	-26 031 115	-27 694 525	-16 220 210	-16 610 783	-16 950 598
Henkilöstömenot	-7 235 558	-7 666 491	-7 286 833	-7 505 438	-7 618 020
Palvelujen ostot	-16 530 920	-17 717 761	-6 639 026	-6 772 635	-6 951 796
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 400 059	-1 481 720	-1 583 990	-1 614 922	-1 647 968
Avustukset	-487 829	-464 503	-338 991	-338 991	-346 441
Muut toimintamenot	-376 749	-364 050	-371 370	-378 797	-386 373
Toimintakate	-20 928 414	-22 571 632	-10 769 982	-11 160 555	-11 500 370
Verotulot	11 147 841	10 699 000	6 819 037	6 814 000	6 892 000
Valtionosuudet	12 060 146	12 659 074	5 300 000	5 200 000	5 100 000
Rahoitustulot- ja menot	-54 278	-105 830	-90 830	-90 680	-110 680
Korkotulot	31 631	2 520	2 520	2 520	2 520
Muut rahoitustulot	8 417	7 800	7 800	8 000	8 000
Korkomenot	-93 337	-115 000	-100 000	-100 000	-120 000
Muut rahoitusmenot	-989	-1 150	-1 150	-1 200	-1 200
Vuosikate	2 225 295	680 612	1 258 225	762 765	380 950
Poistot ja arvonalentumiset	-1 216 107	-1 205 310	-1 258 125	-1 310 000	-1 380 000
Tilikauden tulos	1 009 188	-524 698	100	-547 235	-999 050
Vapaaeht.var. Lis(-) tai väh.(+)	-621 667	23 330	28 330	28 330	28 330
Rahastojen lis.(-) tai väh.(+)	17 862	50 000	0		
Tilikauden yli/alijäämä	405 384	-451 368	28 430	-518 905	-970 720

Tavoitteet ja tunnusluvut

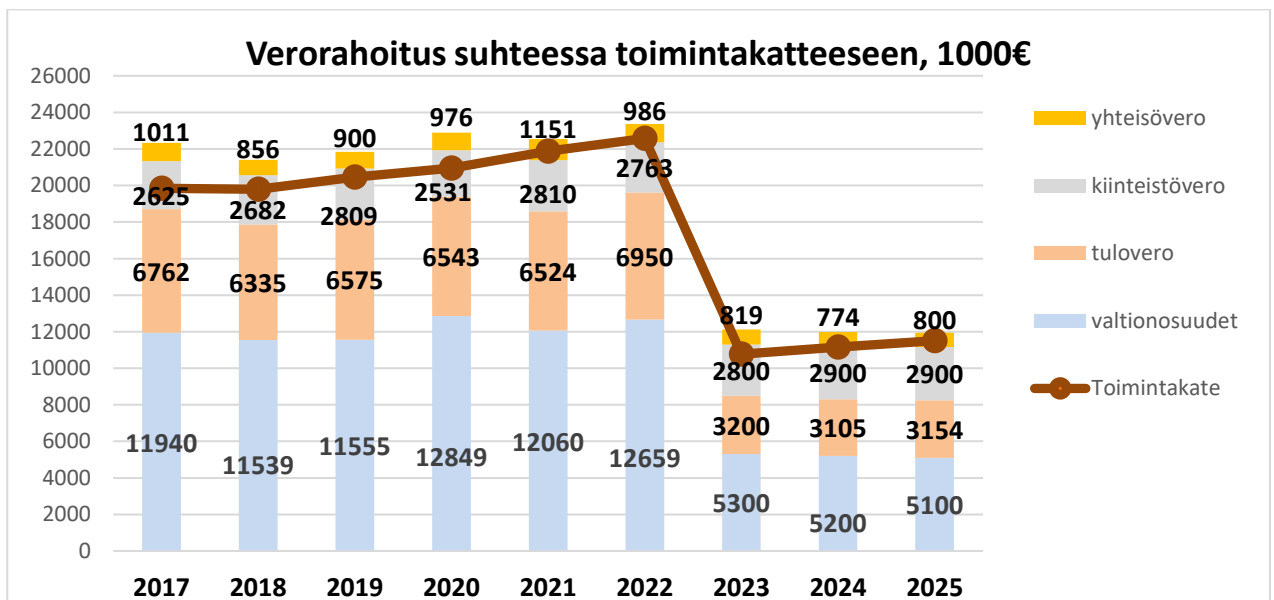
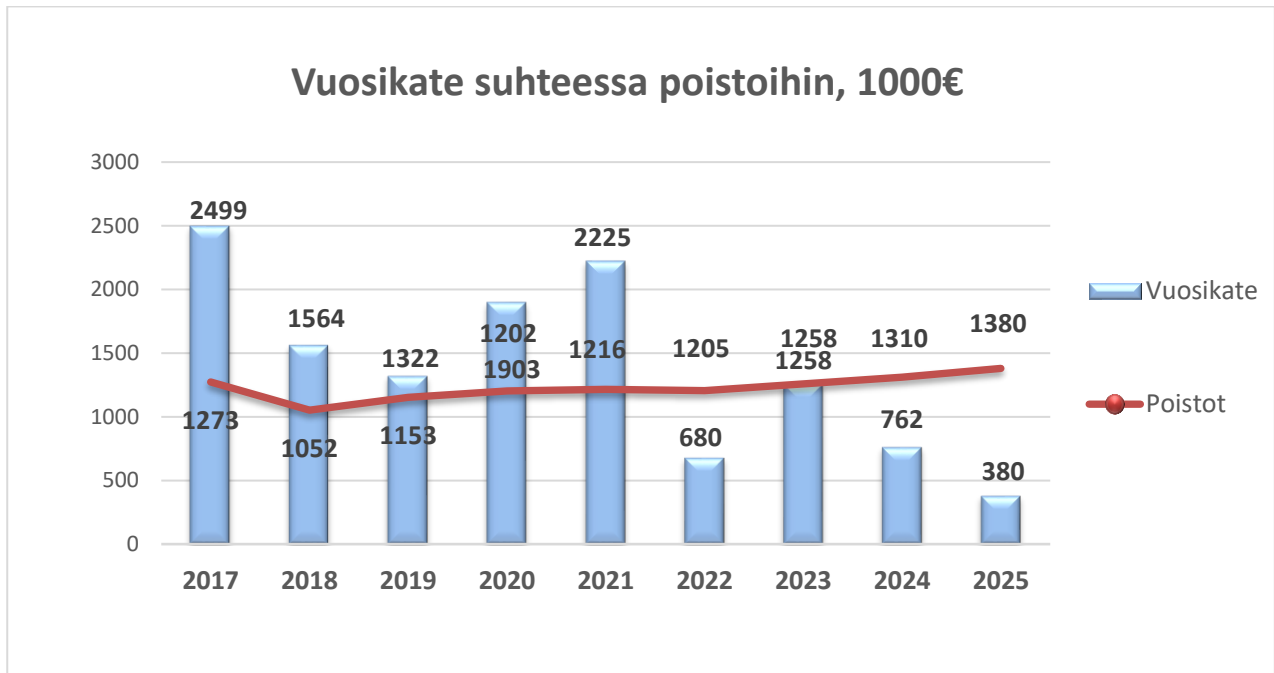
	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toim.tulot/Toim.menot, %	19,6	18,5	33,6	32,8	32,2
Vuosik./5v.Keskim.p.a.invest, %	133	31	85	69	41
Vuosikate, euroa/asukas	867	270	498	301	150
Kertynyt ylijäämä	5 789 491	5 338 123	5 366 553	4 847 648	3 876 929
Kertynyt ylijäämä euroa/as.	2 254	2 120	2 123	1 910	1 522
Asukasm. vuoden lopussa	2568	2518	2528	2 538	2 548

Tuloslaskelmaosan sitovia eriä ovat: verotulot, valtionosuudet, rahoitustulot ja -menot sekä poisto- ja arvonalentumiset. Näiden määrärahojen ylittyminen tai alittuminen on käsiteltävä talousarviomuutoksena valtuustossa.

Suunnitelmavuoden 2024 henkilöstökulut ja palvelujen ostot sisältävät 3%:n korotuksen. Aineet, tarvikkeet ja tavarat- sekä muut toimintakulut tiliryhmät sisältävät 2%:n korotuksen. Suunnitelmavuoden 2025 henkilöstökulut sisältävät 1,5 %:n korotuksen ja muut tiliryhmät 2 %:n korotuksen.

8.1 Tuloslaskelmaosan tavoitteet ja tunnusluvut

Vuosikate on keskeinen luku arvioitaessa tulo-rahoituksen riittävyyttä. Kunnan tulos on ylijäämäinen, kun vuosikate ylittää poistojen määrän. Verrattaessa vuosikatetta investointeihin (tässä 5 v. keskiarvoon) nähdään, että tämä tunnusluku on 85. Sen tulisi olla yli 100. Kunnan talous on heikenevä ja kunta velkaantuu, kun vuosikate on keskimääräistä poistonalaista investointitasoa alempi. Kertynyt yli-/alijäämä tunnusluvun tavoitearvon tulisi olla vähintään 300-400 € / asukas. Tämä luku on kestävällä tasolla koko suunnitteluvuoden ajan.

9. INVESTOINTIOSA

Investointiosassa varataan määrärahat ja asetetaan tuloarviot hankkeille, joiden kulut kirjanpidossa aktivoidaan tasetileille. Investointikohteittain valtuuston nähden sitova on hankkeen tuloarvio ja menoarvio.

INVESTOINTIESITYKSET	Kustann. arvio netto	Investointi- menot 2 023	Investointi tulot 2 023	Investointi netto 2 023	Määräraha netto 2024	Määräraha netto 2025
HALLINTO						
Osakkeiden myynti		0	80 000	-80 000		
Osakkeiden osto		400 000		400 000		
Yhteensä		400 000	80 000	320 000	0	0
HYVINVOINTIPALVELUT						
Nuoriso- ja liikuntahallin kehittämistoimet	250 000	100 000		100 000	150 000	
Liikuntahallin laajennus						520 000
Palovanhinko/Nuoriso- ja liikuntahalli		1 000 000	1 000 000	0		
Yhteensä		1 100 000	1 000 000	100 000	150 000	520 000
KASVATUSPALVELUT						
Koulun oppimisympäristön kehittäminen		35 000		35 000		
Koulurakennuksen kehittäminen	100 000	50 000		50 000	50 000	
Yhteensä		85 000	0	85 000	50 000	0
VESI- JA VIEMÄRILAITOS						
Vedenottamoiden automaatioiden uusinta	45 000	15 000		15 000	15 000	15 000
Viemäripumpp. automaatioiden uusinta	60 000	20 000		20 000	20 000	20 000
Viemäriverkoston saneeraus		80 000		80 000		
Verkoston laajennus, vesi	60 000	20 000		20 000	20 000	20 000
Verkoston laajennus, viemäri	60 000	20 000		20 000	20 000	20 000
Yhteensä		155 000	0	155 000	75 000	75 000
ELINYMPÄRISÖPALVELUT						
Uudet tiet	75 000	25 000		25 000	25 000	25 000
Teollisuusalueen tiet	1 130 000	480 000		480 000	400 000	250 000
Liikennepuisto	80 000	25 000	5 000	20 000	60 000	
Varavoiman rakentaminen		150 000		150 000		
Rivitaohuoneistojen peruskorjaus		50 000		50 000		
Yhteensä		730 000	5 000	725 000	485 000	275 000
Kaikki yhteensä		2 470 000	1 085 000	1 385 000	760 000	870 000

10. RAHOITUSOSA

Rahoitusosassa esitetään varsinaisen toiminnan ja investointien sekä rahoitustoiminnan vaikutus maksuvalmiuteen. Valtuustolle sitovia eriä ovat antolainasaamisten lisäykset ja vähennykset, lainakannan muutokset kokonaisuutena sekä oman pääoman muutokset kokonaisuutena.

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	2 225 295	680 612	1 258 225	762 765	380 950
Satunnaiset erät					
Tulorahoituksen korjaukset	-253 144	-20 000	-1 000	-1 000	-1 000
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-3 098 044	-2 967 000	-2 470 000	-900 000	-1 150 000
Rahoitusosuudet investointeihin	37 539	596 000	1 085 000	140 000	280 000
Pys.vastavien hyöd. luovutustulo	64 937	20 000	1 000	1 000	1 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	-1 023 416	-1 690 388	-126 775	2 765	-489 050
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset	58 974	1 852 000	5 000	5 000	5 000
Antolainasaamisten lisäykset	-18 088				
Antolainasaamisten vähennykset	77 062	1 852 000	5 000	5 000	5 000
Lainakannan muutokset	1 989 371	-170 000	-1 210 000	-1 210 000	484 050
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	3 200 000	1 150 000	0	0	1 584 050
Pitkäaikaisten lainojen vähenn.	-1 210 629	-1 320 000	-1 210 000	-1 210 000	-1 100 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos		0			
Muut maksuvalmiuden muutokset	-874 194				
Oman pääoman muutokset					
Vaikutus maksuvalmiuteen	150 735	-8 388	-1 331 775	-1 202 235	0
Rahavarat 31.12.	2 721 283	3 500 000	2 168 225	965 990	965 990
Rahavarat 01.01.	2 570 548	2 721 283	3 500 000	2 168 225	965 990

Tavoitteet ja tunnusluk. tavoitearvot					
Toiminn. ja invest. rahavirran kert.	-814 788	-2 505 176	-2 631 951	-2 629 186	-3 118 236
Lainanhoitokate	1,78	0,55	1,04	0,66	0,41
Kassan riittävyys , pv	35	42	45	21	21

10.1. Rahoitusosan tavoitteet ja tunnusluvut

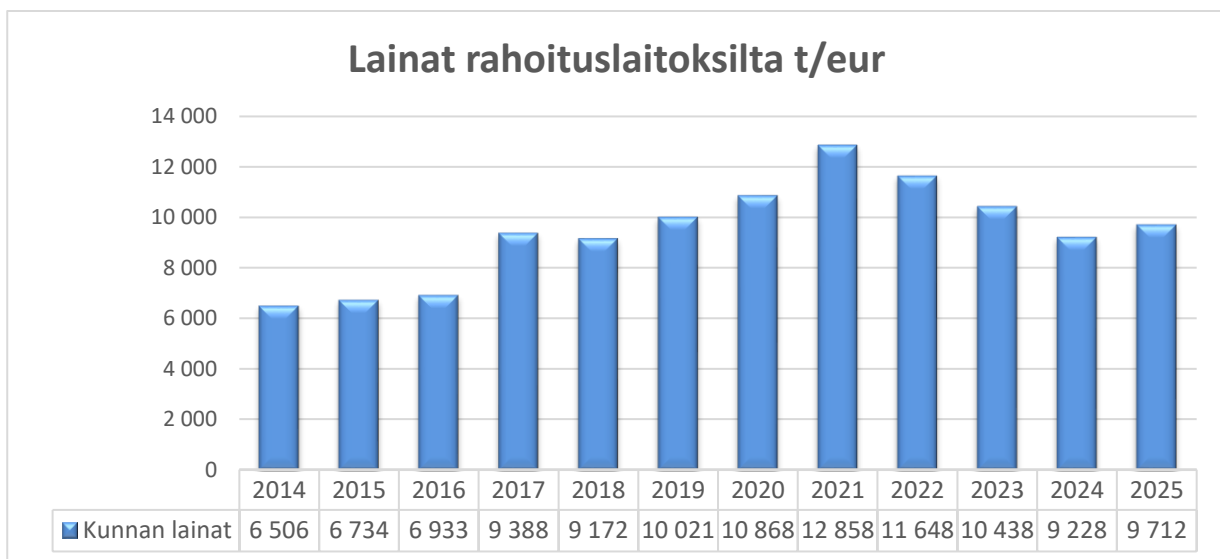
Investointien omarahoitustavoite

Tavoitteena toiminnan ja investointien rahoituksessa tulee olla, että investoinnit rahoitetaan pitkällä aikavälillä omarahoituksella. Investoinnin omarahoitustavoitteen toteutuminen on osoitettavissa rahoitusosan Toiminnan ja investointien rahavirta -välituloksen kertymän avulla. Kertymän kehitystä tarkastellaan tunnusluvun avulla. Suunnittelukauden lopussa kertymän tulisi olla vähintään 0 tai positiivinen. Tällöin tavoite rahoittaa investoinnit omarahoituksella toteutuisi viiden vuoden tarkastelujaksolla. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Lainanhoitokykytavoite

Lainanhoitokykyä koskevaksi tavoitteeksi on perusteltua asettaa, että kunnan normaali tulorahoitus ilman satunnaiseriä on olennaisesti lainanhoitomenoja suurempi. Tavoitearvo lasketaan Lainanhoitokate -tunnusluvusta:
$$= (\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Lainanlyhennykset})$$
. Lainanhoitokate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Kunnan lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä, kun tunnusluku on 1–2 ja heikko, kun tunnusluvun arvo jää alle yhden. Tämä tunnusluku jää alle yhden suunnitelmavuosina 2024 ja 2025. Kunnan tavoitteena on, että lainanhoitokate ei painu pysyvästi alle yhden.

Alla on esitetty kunnan lainakannan arvioitu kasvu. Lainakanta vähenee vuosina 2022-2024. Kassavarat ja investointitahdin hidastuminen mahdollistavat tämän. Vuodesta 2025 lähtien lainakanta lähtee uudelleen kasvuun.

11. TALOUSARVION SITOVUUS

Määrärahat ja tuloarviot voidaan talousarviossa määrätä sitoviksi joko brutto- tai nettoperiaatteen mukaan. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä päätetään sitovuustasosta. Nettoperiaatteella tarkoitetaan sitä, että valtuusto päättää talousarviossa tulojen ja menojen erotuksen määrärahana. Utajärven kunnassa on käytetty nettoperiaatetta käyttötalousosan määrärahoissa.

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIIDEN YHTEENVETO			
Ulkoiset ja sisäiset	Sitovuus	Määrärahat	Tuloarviot
KÄYTTÖTALOUSOSA			
Hallintopalvelut	N	1 732 237	
Elinvoimapaalvelut	N	619 092	
Hyvinvointipalvelut	N	1 210 943	
Kasvatuspalvelut	N	6 744 388	
Elinympäristöpalvelut	N	463 323	
TULOSLASKELMAOSA			
Verotulot	B		6 819 037
Valtionosuudet	B		5 300 000
Korkotulot	B		2 520
Muut rahoitustulot	B		7 800
Korkomenot	B	100 000	
Muut rahoitusmenot	B	1 150	
INVESTOINTIOSA			
Hallinto- ja elinvoima	B	400 000	80 000
Hyvinvointipalvelut	B	1 100 000	1 000 000
Kasvatuspalvelut	B	85 000	
Vesi- ja viemärlaitos	B	155 000	
Elinympäristöpalvelut	B	730 000	5 000
RAHOITUSOSA			
Antolainauksen muutokset			
Antolainasaamisten lisäykset	B		
Antolainasaamisten vähennykset	B		5 000
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	B		0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	B	1 210 000	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	N		
Vaikutus maksuvalmiuteen	B	-1 331 775	
TALOUSARVION LOPPUSUMMA		13 219 357	13 219 357

12. MUUN TASEYKSIKÖN KÄYTTÖTALOUSOSA JA SUUNNITELMA

Vesi- ja viemärilaitos toimii erillisenä taseyksikkönä elinympäristöpalveluiden alla. Taseyksikön toimintatulojen tulisi kattaa toimintakulut ja investoinnit. Talouden näkökulmasta toimintaa tarkastellaan noin viiden vuoden aikajänteellä. Vesijohtoverkoston haasteena on kunnan laita-alueiden käyttäjien väheneminen.

Investointitarvetta tulee olemaan lähivuosien aikana mm. Mäntyvaaran runkovesijohdon uusimisen osalta sekä Mustikkakankaan teollisuusalueen laajenemisesta johtuen. Vesilaitosautomaatiikan uusiminen jatkuu sekä vesi- että viemäripuolella vuonna 2023. Etäluettavien vesimittareiden käyttöönotto on aloitettu vuodesta 2020 alkaen asentamalla mittarit keskeisimpiin isoihin kulutuspaikoihin ja kaikkiin uusiin liittyjiin.

Viemäriverkoston osalta vuotovesien määrä on edelleen ongelma, vaikka koko verkosto saneerattiin 1995–2005 välisenä aikana. Kirkkotien varresta on saneerattu 200 metrin mittainen viemäriosuus vuonna 2021. Nahkurintien pumppaamon ja Suvituulien välinen, n. 600 metrin, osuus on saneerattu vuonna 2022. Seuraavana saneerauskohteena on n. 600 metriä väliltä suvituuli-jäähalli-radantaus. Korjaukseen on varattu määräraha vuodelle 2023. Saneeraustarpeen kartoitusta jatketaan edelleen vuonna 2023 tehtävillä vuotovesimittauksilla.

Jäteveden hinta on vuonna 2023 2,92 €/m³ alv 0 %.

Vesijohtoverkosto kattaa koko kunnan alueen n. 98 %:sti. Vedenottamoita on yhdeksän. Veden myynti on vuosien saatossa hieman laskenut ollen nyt n. 220 000 m³ vuodessa. Tässä tasossa myynnin oletetaan pysyvän jatkossakin. Veden laadun ja jakelun varmistamiseen on varauduttu hankkimalla vedenottamoille UV-laitteita ja varavoimakoneita. Vuoden 2022 aikana on hankittu siirrettäviä varavesisäiliöitä ja varavoimakoneiden polttoainesäiliöitä. Kulunvalvontakameroita on hankittu vedenottamoille ja vesilaitosautomaatiikkaa on uusittu kolmelle eri vedenottamolle. Veden hinta vuonna 2023 on 1,36 €/m³ alv 0 %.

TULOSLASKELMA ulk.+sis.	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Myyntituotot	687 431	678 500	699 910	699 910	699 910
Muut tuotot		55 380			
TOIMINTATUOTOT	687 431	733 880	699 910	699 910	699 910
Henkilöstömenot	-146 729	-191 774	-168 394	-173 446	-176 048
Palvelujen ostot	-284 009	-282 304	-292 518	-301 294	-307 319
Aineet, tarvikkeet ja tavar.	-79 447	-106 880	-109 880	-112 078	-114 319
Muut kulut	-16 125	-15 390	-15 390	-15 698	-16 012
TOIMINTAKULUT	-526 310	-596 348	-586 182	-602 515	-613 698
TOIMINTAKATE	161 121	137 532	113 728	97 395	86 212
Poistot	-136 345	-126 180	-138 300	-145 000	-150 000
LIIKEALI-/YLIJÄÄMÄ	24 776	11 352	-24 572	-47 605	-63 788
Korvaus po.sta	-89 698	-89 698	-89 698	-89 698	-89 698
ALI-/YLIJÄÄMÄ ENNEN VAR.	-64 922	-78 346	-114 270	-137 303	-153 486
Poistoeron lis(-), väh.(+)	18 330	18 330	18 330	18 330	18 330
Vapaaeht.var.lis(-), väh(+)	-150 000				
TILIK.ALI-/YLIJÄÄMÄ	-196 592	-60 016	-95 940	-118 973	-135 156

RAHOITUSOSA	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2023
Toiminnan rahavirta	-64 922	-78 346	-114 270	-137 303	-153 486
Poistot	136 345	126 180	138 300	145 000	150 000
Investointimenot	-31 522	-80 000	-155 000	-75 000	-75 000
Investointitulot	0	0		0	
Investointien rahavirta	-31 522	-80 000	-155 000	-75 000	-40 000
Toiminn. ja invest. rahavirta	39 902	-32 166	-130 970	-67 303	-78 486
YHDYSTILI					
Liittymämk.velka muutos	24 800				
Lyhyt.aik.saam.muutos	15 309				
Lyhyta.velat muutos	-12 924				
YHDYSTILIN MUUTOS	67 087	-32 166	-130 970	-67 303	-78 486

Sisäinen korko

Vuoden 2001 aloittavassa taseessa vesilaitokselle eriytetystä peruspääomasta on peritty sisäistä korvausta sijoitetulle pääomalle 6 %:n mukaan, $1\,494\,973,63 \text{ €} * 6\% = 89\,698 \text{ €}$. Sisäinen korvaus on laskennallinen. Korvausta ei suoriteta.

Sisäiset lainat ja peruspääomasijoitus talousarviossa

Vuosina 2022–2024 ei ole osoitettu sisäistä lainaa eikä peruspääomasijoituksen muutosta.

Muun taseyksikön toiminnalliset tavoitteet ja suunnitelma

Vesi- ja viemärilaitos laajentaa verkostoa sitä mukaan, kun kunnassa rakennetaan uusia kaava-alueita tai liitetään olemassa olevia kiinteistöjä verkoston piiriin. Vanhempien verkosto-osuuksien saneerauksiin täytyy varautua tulevina vuosina. Vedenottamoiden ja jätevedenpumppaamoiden (29 kpl) tekniikkaa uusitaan edelleen.